

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Grao en Educación Primaria

Materias

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G120V01501	Didáctica da lingua e literatura: Galego	1c	6
P02G120V01502	Didáctica das ciencias experimentais II	1c	6
P02G120V01503	Didáctica das ciencias sociais	1c	6
P02G120V01504	Innovación e investigación didáctica	1c	6
P02G120V01505	Lingua francesa e a súa didáctica	1c	6
P02G120V01506	Didáctica da lingua e literatura: Español	1c	6
P02G120V01507	Lingua inglesa e a súa didáctica	1c	6
P02G120V01601	Educación física e a súa didáctica na educación primaria	2c	6
P02G120V01602	Lingua e literatura: Galego	2c	6
P02G120V01603	Lingua e literatura: Español	2c	6
P02G120V01901	Educación ambiental para o desenvolvemento	2c	6
P02G120V01902	Educación artística	2c	6
P02G120V01903	Ética e deontoloxía profesional	2c	6
P02G120V01921	Agrupacións instrumentais para a escola primaria	2c	6
P02G120V01925	Novas tecnoloxías para a educación musical en primaria	2c	6
P02G120V01926	Técnica vocal e práctica coral	2c	6
P02G120V01941	A educación física como medio de interdisciplinaridade	2c	6
P02G120V01942	Coñecemento da contorna a través da actividade física na escola	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da lingua e literatura: Galego**

Materia	Didáctica da lingua e literatura: Galego			
Código	P02G120V01501			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Agrelo Costas, María Eulalia			
Profesorado	Agrelo Costas, María Eulalia			
Correo-e	magrelo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como prioridade formar o alumnado para que poida desenvolver prácticas significativas ao redor da lingua galega e a súa literatura na etapa de Educación Primaria, ademais de reforzar a súa propia competencia lingüístico-literaria. Nela ofreceranse contidos, referencias científicas, liñas metodolóxicas, experiencias reais, prácticas, propostas de avaliación, recursos diversos etc. que contribúan á formación dun docente coa capacidade necesaria para afrontar o proceso de ensino-aprendizaxe desde unha perspectiva competencial, interdisciplinar e inclusiva, sen perder de vista o vínculo co contexto social máis próximo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos			
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro			
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar			
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá			
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida			
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes			
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural			
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar			
C4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informais e colaborar no seu tratamento			
C20	Mostrar habilidades sociais para entender ás familias e facerse entender por elas			
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible			
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación			
C44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil			
C45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura			

C46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
C50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D18	Creatividade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1.Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	A1 A2 A3 A4 A5			D1 D3
2.Coñecer o currículo escolar da lingua galega e literatura	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2	C45	D3
3.Adquirir coñecementos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe da lingua galega como medio de comunicación.	A1 A2 A3 A4 A5		C1 C4	D1 D13
4.Saber aplicar estratexias didácticas para mellorar o proceso de desenvolvemento das habilidades lingüísticas de expresión e comprensión oral	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B10 B11	C4 C20 C23 C49 C50	D12 D13 D14 D18
5.Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.	A1 A2 A3 A4 A5		C43 C46 C47 C49 C50	D3 D18
6. Desenvolver estratexias didácticas para a comprensión do texto escrito e promover a creatividade	A1 A2 A3 A4 A5	B10 B11	C1	D14 D18
7. Coñecer textos de literatura popular e de literatura infantil galega e valorar o seu aproveitamento para a aprendizaxe lingüística e como medio de normalización da lingua.	A1 A2 A3 A4 A5	B11	C44 C48	D3 D14 D18
8. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B6		D1 D14

Contidos

Tema	
1.- COÑECEMENTOS PARA O DESENVOLVEMENTO DAS HABILIDADES COMUNICATIVAS.	Desenvolvemento das habilidades comunicativas. Comprensión e expresión oral. Competencia comunicativa. Metodoloxía, estratexias e técnicas.
2.- ANIMACIÓN Á LECTURA E Á ESCRITURA.	Lectura comprensiva. As idades lectoras. Competencia literaria e competencia lectora. A biblioteca de aula. Animación á lectura. Expresión escrita: obxectivos. Formas de expresión escrita. Proceso didáctico da composición. Escrita creativa.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Presentación	10	10	20
Lección maxistral	14	10	24
Obradoiro	14	30.5	44.5
Cartafol/dossier	7	17	24
Eventos científicos	0	10	10
Exame de preguntas de desenvolvemento	1.5	0	1.5
Proxecto	5	20	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	
Presentación	Esta sesión servirá para presentar a materia aos/ás estudantes.
Lección maxistral	Exposición por parte do alumnado de temas sobre contidos da materia ou dos resultados de análises, tarefas, traballos, experiencias, prácticas etc.
Obradoiro	Exposición por parte da docente dos contidos da materia, bases teóricas e /ou directrices dun traballo, actividade ou proposta educativa a desenvolver polos/as estudantes.
Cartafol/dossier	A partir da selección de textos literarios, procederase á súa reescritura para, posteriormente, seren dramatizados mediante o emprego de diferentes estratexias e crear un recurso didáctico.
Eventos científicos	Recompilación de análises críticas, propostas didácticas, materiais, recursos etc. relativos á lingua e literatura infantil.
	Asistencia a actividades relacionadas coa innovación educativa e a formación lectora.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Durante estas sesións o alumnado tamén poderá expresar as súas dúbidas e consultas, propiciando o debate e a reflexión acorde á temática tratada.
Presentación	Para a elaboración das presentacións/exposicións, o alumnado terá que seguir as pautas indicadas pola docente, quen ha de ofrecerlle axuda e supervisará as súas propostas antes da entrega final.
Obradoiro	O alumnado será guiado pola docente durante todo o proceso: desde a selección do texto á súa reescritura e correspondente dramatización e creación dun recurso.
Cartafol/dossier	A docente proporcionará guías orientadoras para a elaboración de todos os materiais que se inclúan no cartafol.
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	A docente proporcionará guías orientadoras para a elaboración de todos os materiais que se inclúan no cartafol.
Proxecto	Ademais de contar coa axuda da docente durante o desenvolvemento desta proposta, o alumnado terá á súa disposición un documento-guía desde o que deseñar e implementar un proxecto relacionado coa lingua e a cultura galegas.

Avaliación		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe				
	Descrición		A1	B1	C1	D1	
Presentación	Valorarase a aplicación práctica dos contidos teóricos do temario, o deseño, o rigor, a creatividade, a exposición oral e escrita etc.	10	A2	B2	C4	D3	
			A3	B3	C23	D12	
			A4	B4	C43	D13	
			A5	B10	C44	D14	
				B11	C45	D18	
					C46		
					C47		
					C48		
					C49		
					C50		

Obradoiro	A partir da selección de lecturas literarias, realizarase unha reescritura textual, que ha de ser dramatizada e sobre a que se creará un recurso didáctico.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6 B11	C1 C4 C23 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50	D1 D3 D12 D13 D14 D18
Cartafol/dossier	Recompilación de análises, propostas didácticas, materiais... relativos a diferentes aspectos da materia.	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6 B11	C1 C4 C23 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50	D1 D3 D12 D13 D14 D18
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas sobre contidos da materia	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1	C1 C4 C45 C46 C47 C48 C49 C50	D1 D3 D14 D18
Proxecto	Deseño e implementación dun proxecto vinculado coa lingua e a literatura galegas.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6 B10 B11	C1 C4 C20 C23 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50	D1 D3 D12 D13 D14 D18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnado que opte pola metodoloxía de avaliación continua (80% de asistencia):

Para superar a materia será requisito imprescindible aprobar cada un dos traballos que se indiquen e o exame. Na súa valoración tamén se contemplará a capacidade para producir textos orais e escritos pertinentes no seu contido, ben estruturados, adecuados á situación comunicativa e correctos desde a perspectiva ortográfica e gramatical.

Así mesmo, terase en conta a participación en eventos científicos (Congresos, Seminarios, Xornadas...).

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán de novo avaliadas na convocatoria de xullo.

Alumnado que opte pola metodoloxía de avaliación global:

Será avaliado mediante as mesmas probas e traballos expostos para o alumando presencial. Para a súa realización contará con documentos-guía no Moovi.

Comunicaralle á persoa docente a súa decisión de averse á metodoloxía de avaliación global nas primeiras seis semanas de inicio do cuadrimestre para marcar un plan de traballo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da facultade (<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

CANTERO SERENA, J., **El arte de no enseñar lengua**, Octaedro, 2019

- LAGE FERNÁNDEZ, J. J., **Bibliotecas escolares, lectura y educación**, Octaedro, 2013
- LÓPEZ VALERO, A. e ENCABO, E., **Fundamentos didácticos de la lengua y la literatura**, Síntesis, 2016
- MARTÍN VEGAS, R., **Desarrollo de la competencia lingüística y literaria en la educación primaria**, Síntesis, 2018
- MOLINA MORENO, M. (coord.), **Didáctica de la literatura infantil y juvenil en educación infantil y primaria**, Editorial Paraninfo, 2020
- MOSQUERA CASTRO, E., **Didáctica da lingua e novos soportes comunicativos**, AS-PG, 2013
- PRADO ARAGONÉS, J., **Didáctica de la lengua y la literatura para educar en el siglo XXI**, La Muralla, 2004
- Bibliografía Complementaria**
- ÁLVAREZ ANGULO, T., **Competencias básicas en escritura**, Octaedro, 2010
- BADÍA ARMENGOLD, D. e VILÁ, M., **Juegos de expresión oral y escrita**, Graó, 2009
- BALLESTER ROCA, J., **La formación lectora y literaria**, Graó, 2015
- CALLÓN, C., **Como falar e escribir en galego con corrección e fluidez**, Xerais, 2012
- CARPENTE ALLEGUE, B., **Gramática insubordinada. Obradoiro de Lingua Gianni Rodari**, Xerais, 2004
- CARREIRO, P., **Historia da lingua galega**, Baía Edicións, 2012
- CASSANY, D. e outros, **Enseñar lengua**, Graó, 1997
- COLOMER, T., MANRESA, M., RAMADA, L. e REYES, L., **Narrativas literarias en educación infantil y primaria**, Síntesis, 2018
- DOSIL, B., **Escrita doada. Consellos para redactar ben**, Xerais, 2015
- FONS, M. e PALOU, J. (coords.), **Didáctica de la lengua y la literatura en educación primaria**, Síntesis, 2016
- GARCÍA TEIJEIRO, A., **A poesía necesaria. Lectura e creación poética dentro da aula**, Galaxia, 2009
- LLUCH, G., **Cómo seleccionar libros para niños y jóvenes**, Trea, 2010
- MANTOVANI, A. e MORALES, R. I., **Juegos para un taller de teatro. Más de 200 propuestas para expresar y comunicar**, Octaedro, 2021
- MARTÍN VEGAS, R. A., **Manual de didáctica de la lengua y la literatura**, Síntesis, 2009
- MATA ANAYA, J., NÚÑEZ DELGADO, M. P. e RIENDA POLO, J. (Coord.), **Didáctica de la lengua y la literatura**, Pirámide, 2015
- MENDOZA FILLOLA, A., **Didáctica de la Lengua y la Literatura para Primaria**, Pearson, 2000
- PARDO DE NEYRA, X., **Didáctica da lingua e da literatura galegas: o xogo transpositor fronte ao cinema galego: dimensión e desenvolvemento educativo**, Fervenza, 2018
- RAMALLO, F., **Que pasa co galego? 32 preguntas sobre a situación social do galego**, Xerais, 2023
- RODARI, G., **Gramática da fantasía**, Kalandraka, 2010
- ROIG RECHOU, B.-A. (coord.), **Historia da Literatura Infantil e Xuvenil galega**, Xerais, 2015
- SÁNCHEZ MIGUEL, E. e outros, **La lectura en el aula**, Graó, 2010
- SILVA VALDIVIA, B., **Didáctica da lingua en situacións de contacto lingüístico**, Instituto de Ciencias da Educación, 1994

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte da profesora, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedementais.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica das ciencias experimentais II**

Materia	Didáctica das ciencias experimentais II			
Código	P02G120V01502			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Losada, María Mercedes			
Profesorado	Pérez Rodríguez, Uxío Varela Losada, María Mercedes			
Correo-e	mercedesvarela@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A ciencia forma parte da cultura e caracteriza, en gran medida, a sociedade na que vivimos. Así, a principal finalidade da educación científica debe ser que as persoas sexan capaces de aplicar as súas aprendizaxes para tomar decisións informadas sobre cuestións persoais, sociais e globais. O alumnado de Educación Primaria debe aprender as posibilidades de intervención no medio de maneira que se favoreza a sostibilidade das formas de vida e do medio ambiente a través dun achegamento ao mundo físico e natural e dunha interrelación coas outras áreas de coñecemento. Trátase dun enfoque globalizado de utilización da ciencia para formar á cidadanía. O alumnado desta titulación, futuro persoal docente, debe promover unha educación científica que axude a pensar, a comunicarse, a facer e a autorregularse, tendo como referente o currículo de Educación Primaria da Consellería de Educación da Xunta de Galicia. A práctica docente universitaria e as liñas de investigación didáctica neste campo, deben contemplar metodoloxías e construcións conceptuais, procedementais e actitudinais, sempre en interacción e co horizonte do desenvolvemento das competencias básicas, relativas á comprensión da realidade e aos problemas globais de actualidade, tales como os referidos medio ambiente e ao desenvolvemento sostible. Deste modo, partindo das metodoloxías propias da didáctica das ciencias, pódense utilizar os enfoques C-T-S-A, a modelización, a construción do coñecemento arredor de problemas científico-tecnolóxicos, a alfabetización científica e a Educación en Ciencia Global. De forma que inclúa o tratamento da transversalidade, prestando especial atención á igualdade entre homes e mulleres, dentro dun modelo integrador.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida

B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C25	Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais (Física, Química, Biología e Xeoloxía)
C26	Coñecer o currículo escolar destas ciencias
C27	Suscitar e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá
C28	Valorar as ciencias como un feito cultural
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C30	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais	A3	B1	C25	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23
Coñecer o currículo escolar das ciencias experimentais	A1 A2 A3 A4 A5	B1	C26	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23
Suscitar e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C27	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23

Valorar as ciencias como un feito cultural	A1	B7	C28	D1
	A3	B8		D2
	A4	B9		D3
	A5	B12		D4
				D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23
Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostible	A1	B5	C29	D1
	A2	B6		D2
	A3	B7		D3
		B8		D4
		B9		D5
		B11		D6
		B12		D7
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nas e nos estudantes	A1	B1	C30	D1
	A2	B2		D2
	A3	B3		D3
	A4	B4		D4
	A5	B5		D5
		B6		D6
		B7		D7
		B8		D8
		B9		D9
		B10		D10
		B11		D11
		B12		D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23

Contidos	
Tema	
Introdución: A didáctica da Bioloxía e Xeoloxía para a Educación Primaria	A didáctica das Ciencias experimentais para a Educación Primaria
O currículo oficial da Bioloxía e a Xeoloxía para a Educación Primaria	O currículo oficial das Ciencias experimentais para a Educación Primaria
As metodoloxías para a ensinanza da Bioloxía e a Xeoloxía para a Educación Primaria	As metodoloxías para a ensinanza das Ciencias experimentais para a Educación Primaria
Os recursos para a ensinanza da Bioloxía e a Xeoloxía para a Educación Primaria	Os recursos para a ensinanza das Ciencias experimentais para a Educación Primaria
A avaliación da Bioloxía e a Xeoloxía para a Educación Primaria	A avaliación das Ciencias experimentais para a Educación Primaria

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	4	8	12
Traballo tutelado	8	25	33
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	25.5	35.5
Prácticas de laboratorio	23	23	46
Saídas de estudo	1	1	2
Seminario	5	5	10
Exame de preguntas obxectivas	1.5	10	11.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentación	Actividades expositivas e/ou conferencias do profesorado sobre os ámbitos temáticos da materia. Elaboración e exposición de presentacións-resumo sobre os traballos realizados na materia polo alumnado
Traballo tutelado	Actividades e tarefas desenvolvidas na aula de forma participativa e titoradas polo profesorado. Algunhas delas levaranse a cabo en ausencia de dispositivos electrónicos.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Elaboración de proxectos integrados no marco das Ciencias experimentais en Educación primaria, onde se fomenta a actividade autónoma do alumnado
Prácticas de laboratorio	O alumnado desenvolverá actividades experimentais co equipamento didáctico da aula - laboratorio. Algunhas delas levaranse a cabo en ausencia de dispositivos electrónicos.
Saídas de estudo	Planificación e realización de saída para estudo e/ou recolleita de mostras no medio.
Seminario	Resolución de dúbidas, consulta e seguimento dos traballos

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atender ao alumnado en pequeno grupo ou grupo cooperativo na aula proporcionándolle orientación, apoio e motivación na resolución de problemas e realización de tarefas. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de Moovi, ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Prácticas de laboratorio	Axudar ao alumnado no desenvolvemento de actividades experimentais na aula tanto individualmente como en equipo cooperativo e resolver as dúbidas a nivel individual ou grupal que xurdan neste tipo de tarefa. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de Moovi, ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Proporcionar axuda ao alumnado en pequenos grupos, en equipos ou individualmente tanto en aula como fóra delas sobre o desenvolvemento e deseño de proxectos relacionados coa temática da materia. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de Moovi, ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Presentación	Axudar ao alumnado en pequeno grupo. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de Moovi, ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Seminario	Atender as necesidades e consultas do alumnado en equipo cooperativo relacionadas coas temáticas relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de Moovi, ...) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Avaliación do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos mostrados a través dos traballos de aula	30	A1	B1	C25	D1
			A2	B2	C26	D2
			A3	B3	C27	D3
			A4	B4	C28	D4
			A5	B5	C29	D5
				B6	C30	D6
				B7		D7
				B8		D8
				B9		D9
				B10		D10
				B11		D11
				B12		D12
						D13
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D20
						D21
						D22
						D23
Prácticas de laboratorio	Avaliación a través do seguimento da realización de actividades prácticas e de experimentación, con entrega de traballos	30	A1	B1	C25	D1
			A2	B2	C26	D2
			A3	B3	C27	D3
			A4	B4	C28	D4
			A5	B5	C29	D5
				B6	C30	D6
				B7		D7
				B8		D8
				B9		D9
				B10		D10
				B11		D11
				B12		D12
						D13
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D20
						D21
						D22
						D23

Exame de preguntas obxectivas	Avaliación das aprendizaxes a través de probas de avaliación individuais desenvolvidas na aula	40	A1	B1	C25	D1
			A2	B2	C26	D2
			A3	B3	C27	D3
			A4	B4	C28	D4
			A5	B5	C29	D5
				B6	C30	D6
				B7		D7
				B8		D8
				B9		D9
				B10		D10
				B11		D11
				B12		D12
						D13
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D20
						D21
						D22
						D23

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá superar a materia mediante avaliación **continua** coa realización das actividades previstas na aula. Para acollerse a esta modalidade é obrigatorio asistir polo menos ao 80% das horas B. Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos traballos e probas de avaliación. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

O alumnado que se acolla a modalidade de avaliación **global** deberá realizar un exame na data establecida polo centro.

De non ter superada a materia na primeira oportunidade de avaliación, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas de exames pódense consultar na web da facultade no apartado de organización académica

<http://http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exámenes>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Pujol, R.M., **Didáctica de las ciencias en la educación primaria**, 1ª, Síntesis, 2007

Sanmartí, N., **10 ideas claves. Evaluar para aprender**, 1ª, Graò, 2007

Arias, A. et al., **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, 1ª, Consellería de Educación, 2009

Bibliografía Complementaria

Sanmartí, N., **Didáctica de las ciencias en la educación secundaria**, 1ª, Síntesis, 2007

Couso, D. (coordinadora), **Enseñando ciencia con ciencia**, 1ª, FECYT, 2020

Rivero, A. et al., **Didáctica de las ciencias experimentales en educación primaria**, 1ª, Síntesis, 2020

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Ciencias experimentais/P02G120V01302

Didáctica das ciencias experimentais I/P02G120V01402

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica das ciencias sociais**

Materia	Didáctica das ciencias sociais			
Código	P02G120V01503			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Moragón Arias, María Pilar			
Profesorado	Moragón Arias, María Pilar			
Correo-e	mariapilarmoragon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia consiste en ensinar aos futuros Mestres a introducir aos nenos no coñecemento das distintas Ciencias Sociais que compoñen os contidos do *DCB para a Educación Primaria, así como a recoñecer as dificultades de aprendizaxe dos distintos conceptos e nocións relacionados coas Ciencias Sociais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos			
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar			
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá			
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes			
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida			
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa			
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas			
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable			
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes			
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural			
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais			
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática			
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible			
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible			
C31	Comprender os principios básicos das ciencias sociais			
C32	Coñecer o currículo escolar das ciencias sociais			
C33	Integrar o estudo histórico e xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural			

C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos
C37	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer o currículo escolar das Ciencias Sociais en Primaria	A2	B1	C14	D3
	A3	B3	C23	D13
		B6	C32	D14
		B8	C34	D23
Integrar o estudo histórico e xeográfico para comprender as relacións da sociedade co seu medio	A1	B1	C14	D1
	A2	B5	C29	D2
		B8	C31	D3
		B9	C32	D6
			C33	D13
		C35	D14	
Comprender o desenvolvemento e a evolución das nocións espaciais, temporais e da historia da arte nos nenos e os problemas que expón a súa aprendizaxe	A2	B1	C13	D1
	A4	B4	C23	D2
		B7	C32	D7
		B9	C35	D13
			C48	D15
			D17	
			D20	
Deseñar programacións e materiais para a área de Ciencias Sociais en Primaria	A4	B8	C13	D2
	A5	B9	C32	D3
		B10	C33	D5
		B11	C34	D8
			C37	D9
				D13
			D16	
			D18	
			D23	

Contidos

Tema	
1. BLOQUE 1. A construción dos conceptos e nocións para o coñecemento das Ciencias Sociais	Desenvolvemento e evolución das nocións espaciais Desenvolvemento e evolución das nocións temporais As nocións económicas Tratamento didáctico da obra de arte
2. BLOQUE 2. Epistemoloxía e contido da área de Ciencias Sociais	Introdución ás Ciencias Sociais Concepto e trazos que as caracterizan Cales son as Ciencias Sociais?: definicións específicas As Ciencias Sociais na Escola: contidos
3. BLOQUE 3. Desenvolvemento de experiencias educativas e materiais didácticos da área	Elementos para a programación didáctica nas Ciencias Sociais Actividades para a Didáctica das Ciencias Sociais Elaboración e defensa dunha Unidade Didáctica en Coñecemento do Medio

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	22.5	45
Debate	9	19	28
Traballo tutelado	15	28	43
Exame de preguntas de desenvolvemento	5	22	27
Presentación	1	6	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos
Debate	Comentario de textos, debates guiados
Traballo tutelado	Elaboración en grupo dunha Unidade Didáctica da área de Ciencias Sociais

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo, a través de tutorías no despacho ou virtuais a través do correo electrónico, despacho virtual, foros de moovi, etc

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Lección maxistral	Asistencia e participación. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e asimilar os principios básicos das Ciencias Sociais e a contido da área - Coñecer o *currículo escolar das Ciencias Sociais en Primaria - Comprender o desenvolvemento e a evolución das nocións espaciais, temporais e da historia da arte nos nenos e os problemas que expón a súa aprendizaxe	5	A1 A4 A5	B1 B8 B9	C31 C32 C33	D1 D3 D7 D20
Debate	Comentarios de texto, participación en debates, propostas... Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e asimilar os principios básicos das Ciencias Sociais e a contido da área - Integrar o estudo histórico e xeográfico para comprender as relacións da sociedade co seu medio	20	A1 A3	B3 B6	C13 C23 C34 C35 C48	D1 D3 D13 D14 D15
Traballo tutelado	Realización en grupo da Unidade Didáctica seleccionada. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Diseñar programacións e materiais para a área de Ciencias Sociais en Primaria	18	A2 A3	B4 B10	C13 C29 C37	D2 D3 D6 D9 D16 D17 D18
Exame de preguntas de desenvolvemento	Unha proba teórica sobre os conceptos básicos e contidos do temario. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e asimilar os principios básicos das Ciencias Sociais e a contido da área - Coñecer o currículo escolar das Ciencias Sociais en Primaria - Comprender o desenvolvemento e a evolución das nocións espaciais, temporais e da historia da arte nos nenos e os problemas que expón a súa aprendizaxe	40	A1 A4 A5	B1 B8 B9	C31 C32 C33	D1 D3 D7 D20
Presentación	Presentación e defensa da Unidade Didáctica Seleccionada. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Diseñar programacións e materiais para a área de Ciencias Sociais en Primaria	17	A2 A3	B4 B10	C13 C29 C37	D2 D3 D6 D9 D16 D17 D18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia na primeira convocatoria (abril-maio), a avaliación continua consistirá en superar unha proba teórica sobre os conceptos básicos e os contidos do temario (exame final), así como realizar os traballos de aula e tutelados propostos. A avaliación global consistirá no exame final oficial (proba teórica) e na realización dos mesmos traballos de aula e tutelados correspondentes (débase falar ao principio do semestre coa docente). As notas das actividades das clases B, e a nota da Unidade Didáctica, no caso de que se realizasen na aula, se conservarán na segunda convocatoria (xullo) e nas convocatorias extraordinarias. Quen non as realizou deberá facelas para superar a materia. A superación da proba teórica é condición indispensable para superar a materia. De non superar a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. As datas dos exames poden consultarse na páxina web da Facultade, no enlace http://fced.uvigo.es/é/docencia/*examenes/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

TREPAT, C. y COMES, P., **TREPAT, C. y COMES, P.**, Graó, 2000

HERNÁNDEZ CARDONA, F.X., **Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia**, Graó, 2002

DOMÍNGUEZ GARRIDO, M.C., **Didáctica de las Ciencias Sociales**, Pearson Educación, 2004

GARCÍA RUIZ, A.L., **El conocimiento del medio y su enseñanza práctica en la Educación Primaria**, Natívola, 2003

GARCÍA RUIZ, A.L., **Didáctica de las Ciencias Sociales en la Educación Primaria**, Algaida, 1993

Bibliografía Complementaria

LICERAS RUIZ, A. et al., **Didáctica de las ciencias sociales : fundamentos, contextos y propuestas**, Pirámide, 2016

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia: Historia do presente/P02G120V01203

Xeografía/P02G120V01305

DATOS IDENTIFICATIVOS**Innovación e investigación didáctica**

Materia	Innovación e investigación didáctica			
Código	P02G120V01504			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación Dpto. Externo			
Coordinador/a	Blanco Pesqueira, Antonia			
Profesorado	Blanco Pesqueira, Antonia Cruz Muñoz, Santiago José			
Correo-e	antoniablancop2011@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Os continuos cambios sociais que experimenta a nosa sociedade reflíctense nos comportamentos dos cidadáns e nas dinámicas dos centros e institucións educativas, cuxo microsistema absorbe a diversidade e complexidade do macrosistema social. O Profesorado, os centros e institucións educativas enfróntanse no momento actual ao desafío de ofrecer resposta á ampla demanda educativa da sociedade contemporánea. Ante estes desafíos, o profesorado necesita e demanda recursos, formación e estratexias que lles permitan encontrar respostas útiles, realistas e eficaces para adaptarse e adaptar a educación aos novos requirimentos sociais. Entre estes recursos e estratexias encóntranse a INNOVACIÓN e a INVESTIGACIÓN DIDÁCTICA. Nela tratarase fundamentalmente de como atacar no centro e aula proxectos de innovación e investigación didáctica.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro			
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes			
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos			
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12			
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan			
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula			
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula			
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria			
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación			
C22	Relacionar a educación co medio, e cooperar coas familias e a comunidade			
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica			
C68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social			
D1	Capacidade de análise e síntese			
D2	Capacidade de organización e planificación			
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna			
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo			
D6	Capacidade de xestión da información			

D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D18	Creatividade
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Capacitarse para analizar e cuestionar as concepcións educativas emanadas da investigación así como as propostas curriculares da Administración educativa.	A2	B10	C9	D1
	A3	B12	C17	D2
	A4		C19	D3
	A5			
Promover a calidade dos contextos (aula e centro) nos que se desenvolve o proceso educativo, de modo que garanta o benestar dos alumnos.	A1	B2	C17	D1
		B10	C19	D2
		B12	C68	D6
				D8
				D9
				D15
Participar en proxectos de investigación relacionados co ensino e a aprendizaxe, introducindo propostas de innovación encamiñadas á mellora da calidade educativa.	A1		C17	D2
	A2		C19	D3
	A3		C65	D7
	A4		C68	D8
				D9
				D15
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación.	A1	B2	C7	D1
	A2	B10	C9	D2
	A3		C17	D3
	A4		C19	D5
	A5		C65	D6
			C68	D7
				D8
				D9
				D15
				D16
				D18
Comprender a complexidade, relevancia e necesidade da avaliación como un elemento regulador e promotor da mellora do ensino, da aprendizaxe e da súa propia formación.	A1	B2	C7	D1
	A2		C16	D2
	A3			D8
	A4			D9
	A5			D15
Desenvolver a capacidade de análise e síntese e potenciar unha actitude crítica e reflexiva ante distintos enfoques e criterios que poidan seleccionar e/ou aplicar na súa futura práctica profesional.	A1	B10	C7	D1
	A3	B12	C9	D2
	A4		C22	D3
	A5		C65	D6
			C68	D7
Desenvolver habilidades de relación interpersoal. Expor e argumentar de forma asertiva e desenvolver a capacidade de relación, comunicación e traballo en equipo, potenciando valores de cooperación e responsabilidade.	A2	B2	C9	D1
	A3	B10	C11	D2
	A4	B12	C22	D3
	A5			D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D15
				D16
				D18
			D22	

Contidos	
Tema	
BLOQUE I. INNOVACIÓN EDUCATIVA.	1.- Fundamentos da innovación educativa e a didáctica 2.- A Innovación no centro e a aula (deseño,estratexia e avaliación) 3.- Factores e proceso de cambio e mellor escolar
BLOQUE II: INVESTIGACION EDUCATIVA	4.- Fundamentos da investigación e da Educación na Didáctica 5.- O deseño e a metodoloxía de investigación na escola 5.- Difusión e transferencia da investigación educativa

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	5	5	10
Aprendizaxe baseado en proxectos	17	30.5	47.5
Actividades introdutorias	2.5	0	2.5
Estudo de casos	12	32	44
Lección maxistral	14	28	42
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Seminario	A través delas o profesor facilitará e orientará os estudantes no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención calquera das facetas ou dimensións que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, persoais, sociais...). Se traballará con os grupos que configuren os grupos C da materia. Neste apartado faremos traballo colaborativo e participativo coas dúbidas e avances da materia, dando lugar a grupos de discusión.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Mediante esta metodoloxía os estudantes levarán a cabo a realización dun proxecto de Innovación Educativa e outro de Investigación Educativa nun tempo determinado para resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a planificación, deseño e realización dunha serie de actividades, e todo isto a partir do desenvolvemento de aprendizaxes adquiridas e do uso efectivo de recursos.
Actividades introdutorias	Estas actividades servirán para presentarlle os estudantes a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.
Estudo de casos	En este apartado se presentarán ó alumnado varios proxectos de innovación e investigación reais para que analicen, discutan e propoñan alternativas.
Lección maxistral	A través desta metodoloxía farase a presentación dos temas lxicamente estruturados coa finalidade de facilitar información organizada seguindo criterios axeitados á finalidade dos mesmos. Consistirá na exposición verbal por parte do profesor dos contidos da Innovación e Investigación Didáctica

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	través delas o profesor facilitará e orientará os estudantes no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención calquera das facetas ou dimensións que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, persoais, sociais...). Se traballará cos grupos que configuren os grupos C da materia. Neste apartado faremos traballo colaborativo e participativo coas dúbidas e avances da materia, dando lugar a grupos de discusión.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Mediante esta metodoloxía os estudantes levarán a cabo a realización dun proxecto de Innovación Educativa e outro de Investigación Educativa nun tempo determinado para resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a planificación, deseño e realización dunha serie de actividades, e todo isto a partir do desenvolvemento de aprendizaxes adquiridas e do uso efectivo de recursos.
Estudo de casos	En este apartado se presentarán ó alumnado varios proxectos de innovación e investigación reais para que analicen, discutan e propoñan alternativas.

Avaliación

Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	15	A1 B10 C9 A2 B12 C16 A3 C17 A4 A5
Aprendizaxe baseado en proxectos	30	A1 B2 C7 D1 A2 B10 C9 D2 A3 B12 C11 D3 A4 C16 D5 A5 C17 D6 C19 D7 C22 D8 C65 D9 C68 D15 D16 D18 D22
Estudo de casos	15	A1 B2 C11 D1 A2 C16 D2 A3 C17 D3 A4 C19 D5 A5 C22 D6 C65 D8 C68 D9 D15 D16 D18
Lección maxistral	20	A1 C7 D1 A2 C9 D2 A3 C11 D3 A4 C17 D7 A5 C19 D8 D9 D15 D16 D18
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	A1 B2 C7 D1 A2 C9 D2 A3 C11 D6 A4 C16 D7 A5 C17 D8 C19 D15 C22 D16 C65 D18 C68 D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN EN 1ª CONVOCATORIA:

Modalidade de avaliación continua:

Para pasar satisfactoriamente a materia recomendase asistir a clase. A puntuación final será a suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes, debendo obterse a puntuación mínima de 5 para aprobar a materia. A semesmo é requisito ter aprobada a proba ou exame (2,5 sobre 5) para poder sumar a puntuación do resto das probas e actividades obxecto de avaliación. **Modalidade de avaliación global: Aquel alumnado que por circunstancias xustificadas non poida asistir regularmente as clases deberá comunicarllo ó profesorado durante o primeiro mes de clase. A avaliación a adoptar con este será realización dunha proba teórica dos contidos da materia (70%) e dun caso práctico (30%).**

É probable que se programe algunha actividade de coordinación con outras materias, de xeito tal que a súa avaliación será realizada polos profesores correspondentes. De ser así, comunicarse ao alumnado o primeiro mes de clase.

AVALIACIÓN EN 2ª CONVOCATORIA:

O estudantado que non supere as competencias na convocatoria de xanerio (primer cuatrimestre) terá que facer a avaliación global no mes de xullo.

As competencias non adquiridas na convocatoria de xanerio (1 periodo) poderán ser recuperadas na

convocatoria de xullo. Neste caso, materase a notas das probas/actividades superadas ata esta segunda convocatoria para o estudantado que se acolleu na 1ª convocatoria a modalidade de avaliación continua. Este documento é unha declaración de intencións sobre o traballo do alumnado na materia, polo que a información aquí contido ten carácter orientativo e pode sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou circunstancias.

O enlace onde se poden consultar as datas dos exames é: <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Blaxter, L. et al., **Cómo se investiga**, 1ª ed, Graó, 2008

-Carbonell, J., **La aventura de innovar**, 1ª ed, Morata, 2001

-Contreras, J. y Pérez de Lara, N., **Investigar la experiencia educativa**, 1ª ed, Morata, 2010

-Cortés Rodríguez, L. y Camacho Adarve, Mª. M., **¿Qué es el análisis del discurso?**, 1ª ed, Octaedro, 2003

-Escudero Escorza, T. y Correa, P., **Investigación en innovación educativa**, 1ª ed, La Muralla, 2007

-Imbernón, F., **La investigación educativa como herramienta de formación del profesor: reflexión y experiencias de investigación educativa**, 1ª ed, Graó, 2002

Wood, P. y Smith, J., **Investigar en educación**, 1ª ed, Narcea, 2018

Bibliografía Complementaria

<https://www.monografias.com/trabajos28/investigacion-educativa/investigacion-educativa.shtml>, **Monografía sobre Investigación Educativa**, 2012, Monografias.com, 2012

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/P02G120V01201

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/P02G120V01101

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Outros comentarios

Recoméndase:

- 1) Asistencia continuada a clases. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte dos docentes.
  - 2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, de tratamento de textos, base de datos, programa de presentacións...), do correo electrónico e Internet.
  - 3) Actitude favorable e receptiva para a aprendizaxe.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua francesa e a súa didáctica**

Materia	Lingua francesa e a súa didáctica			
Código	P02G120V01505			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Francés			
Departamento	Dpto. Externo Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Profesorado	Amal Calvar, Selma Valcárcel Riveiro, Carlos			
Correo-e	carlos.valcarcel@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	Materia centrada na adquisición de competencias na didáctica en lingua estranxeira tomando como exemplo a lingua francesa. Materia do programa English Friendly. O estudiantado internacional poderá solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
C51	Expresarse, oralmente e por escrito nunha lingua estranxeira
C52	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia

C63	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
3. Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionada co traballo.				D1 D3 D4
4. Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos en cartas persoais.				D1 D3 D4
5. Saber desenvolverse en case todas as situacións que se lle presentan cando viaxa onde se fala esa lingua.			C50 C51	D1 D3 D4 D13 D17 D20
6. Poder participar espontaneamente nunha conversa que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo familia, afeccións, traballo, viaxes e acontecementos actuais).			C50 C51	D1 D3 D4 D12 D20
7. Poder tratar oralmente en francés, con fluidez e seguridade, de temas de interese para estudantes de educación primaria. Saber enlazar frases de forma sinxela co fin de describir experiencias e feitos, así como os seus soños, esperanzas e ambicións.	A3 A4	B3	C11 C50 C51	D1 D3 D4 D12 D20
8. Poder explicar e xustificar brevemente as súas opinións e proxectos.			C50 C51	D1 D3 D4 D12 D17 D20 D21
9. Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder describir as súas reaccións.			C51	D1 D3 D4
10. Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben enlazados sobre temas que lle son coñecidos ou de interese persoal. Poder escribir cartas persoais que describan experiencias e impresións.			C51	D1 D3 D4
11. Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinaria entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos sobre os procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos.		B1 B6	C11 C63	D1 D2 D9 D12 D19
12. Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	B2 B8		C13 C16 C34 C43 C45	D1 D2 D9 D12 D19

13. Fomentar a convivencia no aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes.	B5	C11 C13 C34	D2 D7 D12 D15
14. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes.	B10	C13 C16 C34	D2 D9 D12 D16 D21
15. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e da comunicación.		C43	D1 D3 D4
16. Manexar os conceptos básicos do ensino comunicativo dunha lingua estranxeira, incluíndo as funcións lingüísticas, as competencias e estratexias comunicativas.		C43	D1 D3 D4
17. Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturais, e pragmáticas (MECR, Capítulo 5, Seccións 5.2.1, 5.2.2 e 5.2.3).		C11 C43 C52	D1
18. Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.		C43 C51 C63	D1 D3 D4
19. Coñecer o currículo escolar da lingua estranxeira.		C43 C45	D1 D4
20. Saber desenvolver un programa de ensino e aprendizaxe comunicativa da lingua estranxeira.	A1 A2 A3 A4	C45 C52	D1 D2 D4
21. Ser capaz de preparar e aplicar unha unidade didáctica.	A1 A2 A3 A4	C16 C51 C52 C62 C63 C65	D1 D2 D3 D4 D9
22. Ser capaz de presentar novos elementos funcionais, gramaticais e lexicais.		C43 C51 C52 C62 C63 C65	D1 D2 D3 D4 D9
23. Saber facilitar a práctica oral na aula mediante actividades comunicativas en parellas e grupos.		C43 C52 C62 C63 C65	D1 D2 D3 D4 D9
24. Saber crear oportunidades para a produción libre e comunicativa mediante xogos, actividades lúdicas e creativas.		C43 C52 C62 C63 C65	D1 D2 D4 D9 D21
25. Saber como fomentar a lectura e animar a escribir.		C48	D2 D4
26. Comprender distintas formas de avaliación e de auto-avaliación e saber levar a avaliación a cabo.		C63 C65	D1 D2 D4

Contidos

Tema

D1 - Ensino comunicativo da lingua estranxeira	D1a. As variábeis do ensino das linguas estranxeiras na educación primaria: idade, lingua inicial, contexto sociocultural, necesidades e obxectivos.
	D1b. Metodoloxías no ensino das linguas estranxeiras.
	D1c. Aprendizaxe da lingua estranxeira por proxectos na Educación Primaria.

D2 □ Metodoloxía 1: Presentación e práctica.	D2a. O nivel A1 do MECR en educación infantil: obxectivos, contidos e competencias. D2b. O Currículum de Educación Primaria e a aprendizaxe das linguas estranxeiras. D2c. Actividades para traballar as competencias lingüísticas en lingua estranxeira na Educación Primaria: comprensión oral e escrita, expresión oral e escrita.
D3 - Metodoloxía 2: Producción, creatividade e xogo.	D3a. Cancións e música na clase de francés en Educación Primaria. D3b. O papel dos contos na clase de francés de Educación Primaria. D3c. O uso do xogo na clase de francés de Educación Primaria.
D4 - A unidade didáctica.	D4a. A escolla de materiais para traballar na aula: documentos pedagogizados e documentos auténticos. D4b. Temporalización de obxectivos, contidos e actividades D4c. A avaliación da comprensión oral e escrita. D4d. A avaliación da expresión oral e escrita.
L1. Presentación de si mesmo e dos demais.	L1a. Saúdos, despedidas. L2b. Preguntar e saber dicir o nome, o enderezo, a idade e o número de teléfono. L3c. Preguntar e saber dicir a profesión e o país de orixe.
L2. Descrición física e da personalidade.	L2a. Características físicas, afectivas e persoais: describirse a si mesmo e os demais en termos da aparencia e do carácter. Identificar alguén mediante a súa descrición. L2b. Expresar o acordo e o desacordo; técnicas de clarificación, paráfrase e verificación.
L3. O medio no que vivimos.	L3a. Descrición de vivendas e lugares. L3b. Comprensión de anuncios de pisos e vivendas en aluguer. L3c. Orientarse na cidade.
L3. Solicitar un traballo. Os animais.	L3a. Comprender textos relacionados co mundo laboral L3b. Practicar entrevistas de traballo en parellas. L3c. Ler e escribir cartas de solicitude de emprego. L3d. Os animais domésticos e salvaxes. os animais da granxa.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	2	4	6
Aprendizaxe baseado en proxectos	7	13	20
Aprendizaxe baseado en proxectos	7	13	20
Aprendizaxe baseado en proxectos	7	13	20
Resolución de problemas	26.5	54.5	81
Debate	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	As sesións maxistras desenvolveranse con toda a clase, nas horas de grupo A. Nelas profesor e alumnado traballarán os conceptos esenciais dos diferentes puntos indicados nos contidos da materia e necesarios para a elaboración dos proxectos. O profesor tamén indicará bibliografía e outros recursos útiles para o alumnado poder encontrar información adicional.

Aprendizaxe baseado en proxectos	Ao longo do curso, o profesor proporá tres proxectos de aprendizaxe que se deberán presentar oralmente nas datas indicadas no inicio do curso. Todos os proxectos serán de carácter grupal e as instrucións para a súa realización estarán detalladas na plataforma de aprendizaxe. Nas aulas o profesor guiará o alumnado para a execución destes proxectos mediante a realización de tarefas grupais e colaborativas.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Ao longo do curso, o profesor proporá tres proxectos de aprendizaxe que se deberán presentar oralmente nas datas indicadas no inicio do curso. Todos os proxectos serán de carácter grupal e as instrucións para a súa realización estarán detalladas na plataforma de aprendizaxe. Nas aulas o profesor guiará o alumnado para a execución destes proxectos mediante a realización de tarefas grupais e colaborativas.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Ao longo do curso, o profesor proporá tres proxectos de aprendizaxe que se deberán presentar oralmente nas datas indicadas no inicio do curso. Todos os proxectos serán de carácter grupal e as instrucións para a súa realización estarán detalladas na plataforma de aprendizaxe. Nas aulas o profesor guiará o alumnado para a execución destes proxectos mediante a realización de tarefas grupais e colaborativas.
Resolución de problemas	Nos grupos B, o alumnado realizará unha serie de tarefas grupais en espazos colaborativos dixitais para traballar diferentes aspectos relacionados cos proxectos en curso.
Debate	Desenvolveranse preferentemente nas horas de tipo C. O alumnado deberá achegar respostas e ideas sobre as preguntas que se formulen nas sesións maxistras, aínda que tamén se poderán programar encontros dixitais con algunha persoa experta. As horas de debate tamén se poderán usar para reforzar competencias lingüísticas ou dixitais.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través da plataforma de aprendizaxe. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través da plataforma de aprendizaxe. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Debate	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través da plataforma de aprendizaxe. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Resolución de problemas	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través da plataforma de aprendizaxe. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través da plataforma de aprendizaxe. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través da plataforma de aprendizaxe. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Aprendizaxe baseado en proxectos	Nas datas establecidas nas aulas o alumnado deberá presentar en francés os resultados dos 3 proxectos grupais propostos polo profesor e que serán entregados na plataforma de aprendizaxe. O alumnado presencial deberá realizar todos os proxectos propostos ao longo do curso para ser avaliado na primeira convocatoria. Cada grupo de traballo disporá de 10 minutos e poderá usar os medios técnicos que a facultade pon ao seu dispor. As exposicións serán avaliadas polo profesor segundo unha grade de avaliación cuxos criterios e baremo poderán ser consultados na plataforma de aprendizaxe. En calquera caso, os grupos serán creados aleatoriamente polo profesor.	20	B1 B2 B3 B5 B6 B8 B10 C11 C13 C16 C34 C43 C45 C48 C50 C51 C52 C62 C63 C65 D1 D2 D3 D4 D7 D9 D12 D13 D15 D16 D17 D19 D20 D21
Aprendizaxe baseado en proxectos	Nas datas establecidas nas aulas o alumnado deberá presentar en francés os resultados dos 3 proxectos grupais propostos polo profesor e que serán entregados na plataforma de aprendizaxe. O alumnado presencial deberá realizar todos os proxectos propostos ao longo do curso para ser avaliado na primeira convocatoria. Cada grupo de traballo disporá de 10 minutos e poderá usar os medios técnicos que a facultade pon ao seu dispor. As exposicións serán avaliadas polo profesor segundo unha grade de avaliación cuxos criterios e baremo poderán ser consultados na plataforma de aprendizaxe. En calquera caso, os grupos serán creados aleatoriamente polo profesor.	20	A1 A2 A3 A4 B1 B6 B8 B10 C11 C13 C16 C34 C43 C45 C48 C50 C51 C52 C62 C63 C65 D1 D2 D3 D4 D7 D9 D12 D13 D15 D16 D17 D19 D20 D21
Aprendizaxe baseado en proxectos	Nas datas establecidas nas aulas o alumnado deberá presentar en francés os resultados dos 3 proxectos grupais propostos polo profesor e que serán entregados na plataforma de aprendizaxe. O alumnado presencial deberá realizar todos os proxectos propostos ao longo do curso para ser avaliado na primeira convocatoria. Cada grupo de traballo disporá de 10 minutos e poderá usar os medios técnicos que a facultade pon ao seu dispor. As exposicións serán avaliadas polo profesor segundo unha grade de avaliación cuxos criterios e baremo poderán ser consultados na plataforma de aprendizaxe. En calquera caso, os grupos serán creados aleatoriamente polo profesor.	20	A1 A2 A3 A4 B1 B6 B8 B10 C11 C13 C16 C34 C43 C45 C48 C50 C51 C52 C62 C63 C65 D1 D2 D3 D4 D7 D9 D12 D13 D15 D16 D17 D19 D20 D21
Resolución de problemas	Ao longo do curso, o profesor propondrá un mínimo de dez desafíos voluntarios e, tras a súa avaliación, outorgará ao alumnado distincións cun determinado valor sobre a nota final. As instrucións dos desafíos, o seu valor na cualificación final e os criterios da súa concesión estarán detallados na plataforma de aprendizaxe.	40	A1 A2 A3 A4 B1 B6 B8 B10 C11 C13 C16 C34 C43 C45 C48 C50 C51 C52 C62 C63 C65 D1 D2 D3 D4 D7 D9 D12 D13 D15 D16 D17 D19 D20 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas e os prazos das avaliacións estarán expostas desde o inicio do curso na plataforma de aprendizaxe e na web da facultade.

Avaliación en primeira convocatoria

Avaliación continua

O alumnado deberá realizar e expor en francés todos os proxectos propostos polo profesor. A nota final calcularase a partir da suma das notas obtidas en cada proxecto obrigatorio e cada desafío voluntario. Cada proxecto valerá un máximo de 2 puntos sobre a nota final e cada desafío voluntario un máximo de 0,5 puntos.

Avaliación global

O alumnado que non puiden ou non desexan realizar a avaliación continua deberá solicitar ao profesor facer a avaliación global ao longo do primeiro mes de aulas. A avaliación global consistirá na realización dun exame escrito sobre o 100% dos contidos traballados nos proxectos de aula. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro. Será puntuado de 0 a 10 e contará con diferentes tarefas onde se avaliarán a comprensión oral e escrita do alumnado en francés, así como a súa expresión oral e escrita. O tipo de exame e os instrumentos de avaliación que usará o profesor estarán dispoñíbeis na plataforma de aprendizaxe.

Alumnado con necesidades educativas especiais (NEE)

O alumnado que presentar necesidades educativas especiais por dificultades específicas de aprendizaxe poderá se obxecto dunha adaptación do sistema de avaliación. Esta adaptación, deseñada entre o profesor e o alumnado implicado, procurará garantir o recurso a todos os medios necesarios para que o alumnado con NEE poida demostrar a consecución dos obxectivos da materia.

Avaliación en segunda convocatoria

O alumnado que non concorra a ningunha avaliación (continua ou global) en primeira convocatoria será avaliado como non presentado. Para quen non superar a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas en segunda convocatoria. En segunda convocatoria non se terá en conta o traballo realizado na primeira convocatoria.

O alumnado que concorra á segunda convocatoria deberá realizar un exame escrito sobre o 100% dos contidos traballados nos proxectos de aula da materia. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro. Será puntuado de 0 a 10 en función dunha grade de avaliación establecida polo profesor. O exame contará con diferentes tarefas onde se avaliarán a comprensión oral e escrita do alumnado en francés, así como a súa expresión oral e escrita cunha pregunta teórica e cun suposto práctico que o alumnado deberá resolver. O tipo de exame e os instrumentos da grade de avaliación que usará o profesor estarán dispoñíbeis na plataforma de aprendizaxe.

Linguas de traballo

As linguas de traballo da materia serán o francés, o galego, o castelán e excepcionalmente o inglés. O profesor comunicaráse co alumnado en todo momento, tanto por oral como por escrito, preferentemente en lingua francesa. Sempre que o profesor non dea outras indicacións, alumnado poderá empregar calquera das linguas de traballo. Porén, o esforzo por usar o francés será tido en conta positivamente na avaliación final. Os enunciados dos exames estarán redactados unicamente en lingua francesa. O alumnado de programas de mobilidade internacional poderán recibir apoio en lingua inglesa mediante pedido.

Fica prohibida a utilización do tradutor automático en calquera actividade de aprendizaxe desta materia, así como na comunicación co profesor. O seu uso repetido nun proxecto ou nun exame poderá supor a invalidación dos mesmos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BENTLEY, K., **The TKT course : teaching knowledge test : CLIL module (Content and Language Integrated Learning)**, 1, Cambridge University Press, 2010

BERTOCCHINI, P. e COSTANZO, E., **Manuel de formation pratique pour le professeur de FLE**, 2, Clé Internationale, 2017

CHAUVET, A., **Référentiel de l'Alliance française pour le Cadre européen commun**, 1, Clé Internationale, 2009

DALE L. et TANNER, R., **CLIL activities : a resource for subject and language teachers**, 1, Cambridge University Press, 2012

COYLE, D., HOOD, P. e MARSH, D., **CLIL. Content and language integrated learning**, 1, Cambridge University Press, 2010

CUQ, J. P. et GRUCA, I., **Cours de didactique du français langue étrangère et seconde**, 2, Presses Universitaires de Grenoble, 2008

PINTER, A., **Teaching Young Language Learners**, 2, Oxford University Press, 2017

VANTHIER H., **L'enseignement aux enfants en classe de langue**, 1, Clé Internationale, 2009

Bibliografía Complementaria

BALL, P. / KELLY, K. / KLEGG, J., **Putting CLIL into Practice**, Oxford University Press, 2015

GAONAC'H, D. e MACAIRE, D., **Les langues à l'école dès le plus jeune âge**, Cnesco, 2019

MACAIRE D., **(Se) former à enseigner les langues aux enfants**, HAL Archives ouvertes, 2010

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica da lingua e literatura: Español/P02G120V01506

Didáctica da lingua e literatura: Galego/P02G120V01501

Lingua e literatura: Galego/P02G120V01602

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/P02G120V01201

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/P02G120V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/P02G120V01103

Lingua española/P02G120V01303

Lingua galega/P02G120V01404

Outros comentarios

Recoméndase que o alumnado matriculado teña estudado, ao menos, dous anos de lingua francesa en ESO e/ou Bacharelato. Así mesmo, aconséllase que, tras cursar esta materia, o alumnado continúe adquirindo máis competencias en lingua francesa na Escola Oficial de Idiomas ou no Centro de Linguas da universidade.

O profesor pediralle ao alumnado que dispoña dun perfil en Google (gmail) e en Facebook.

En caso de ausencia xustificada do profesor, este garantirá as aprendizaxes do alumnado mediante actividades en liña.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da lingua e literatura: Español**

Materia	Didáctica da lingua e literatura: Español			
Código	P02G120V01506			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Vázquez Rodríguez, Sara			
Profesorado	Peláez Torres, Marta Vázquez Rodríguez, Sara			
Correo-e	savazquez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Coñecemento e aplicación das metodoloxías, actividades e recursos que proporcionen aos estudantes de Educación Primaria unha competencia comunicativa e unha adecuada formación literaria.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil
C45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
C46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
C50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
C52	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C69	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grao que compendia a formación adquirida ao longo de todas as ensinanzas descritas
D1	Capacidade de análise e síntese

D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D9	Traballo en equipo
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer o currículo escolar da lingua española e da literatura.	A1	B1	C43	D1
	A2	B2	C44	D2
	A3	B3	C45	D3
	A4	B4	C46	D5
	A5	B8	C47	D6
		B10	C48	D9
		B11	C49	D13
		B12	C50	D16
			C52	D17
			C69	
Adquirir coñecementos sobre os procedementos de ensino e aprendizaxe da lingua española como medio de comunicación.	B1		C43	D1
	B2		C44	D2
	B3		C45	D3
	B10		C46	D5
	B11		C47	D6
	B12		C48	D9
			C49	D13
			C50	D16
			C52	D17
			C69	
Saber aplicar estratexias didácticas para mellorar o proceso de desenvolvemento das habilidades lingüísticas de expresión e comprensión oral	B1		C43	D2
	B2		C44	D3
	B3		C45	D5
	B4		C46	D6
	B8		C47	D9
	B10		C48	D13
	B11		C49	D16
	B12		C50	D17
			C52	
			C69	
Coñecer o proceso de aprendizaxe da lingua escrita e a súa ensinanza.	A1	B1	C43	D1
	A2	B2	C44	D2
	A3	B3	C45	D3
	A4	B4	C46	D5
	A5	B8	C47	D6
		B10	C48	D9
		B11	C49	D13
		B12	C50	D16
			C52	D17
			C69	
Desenvolver estratexias didácticas para a comprensión do texto escrito e promover a creatividade	A1	B1	C43	D1
	A2	B2	C44	D2
	A3	B3	C45	D3
	A4	B4	C46	D5
	A5	B8	C47	D6
		B10	C48	D9
		B11	C49	D13
		B12	C50	D16
			C52	D17
			C69	

Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para fomentar a lectura como fonte de pracer e de enriquecemento persoal.	A1	B1	C43	D1
	A2	B2	C44	D2
	A3	B3	C45	D3
	A4	B4	C46	D5
	A5	B8	C47	D6
		B10	C48	D9
		B11	C49	D13
		B12	C50	D16
			C52	D17
			C69	
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	A1	B1	C43	D1
	A2	B2	C44	D2
	A3	B3	C45	D3
	A4	B4	C46	D5
	A5	B8	C47	D6
		B10	C48	D9
		B11	C49	D13
		B12	C50	D16
			C52	D17
			C69	
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación	A1	B1	C43	D1
	A2	B3	C44	D2
	A3	B10	C45	D3
	A4	B11	C46	D5
	A5		C47	D6
			C48	D9
			C49	D13
			C50	D16
			C52	D17
			C69	

Contidos

Tema	
1. Coñecementos para o desenvolvemento das habilidades comunicativas.	Desenvolvemento das habilidades comunicativas. Comprensión e expresión oral. Competencia comunicativa. Metodoloxía, estratexias e técnicas.
2. Animación á lectura e á escritura.	Lectura comprensiva. As idades lectoras. Competencia literaria e competencia lectora. A biblioteca de aula. Animación á lectura. Expresión escrita: obxectivos. Formas de expresión escrita. Proceso didáctico da composición. Escrita creativa.
3. Desenvolvemento de experiencias educativas y materiais didácticos.	Desenvolvemento de experiencias educativas e de materiais didácticos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	7.5	15.5	23
Traballo tutelado	14	20	34
Presentación	6	16	22
Exame de preguntas de desenvolvemento	6	23	29
Observación sistemática	13	0	13
Presentación	6	23	29

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Nas sesións maxistrais expóñense os contidos teóricos de cada tema e que servirán de base para a realización dos traballos que han de realizar os alumnos.
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Traballo tutelado O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	10	A1	B1	C43	D1
			A2	B2	C44	D2
			A3	B3	C45	D3
			A4	B4	C46	D5
			A5	B8	C47	D6
				B10	C48	D9
				B11	C49	D13
				B12	C50	D16
					C52	D17
					C69	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	40	A1	B1	C43	D1
			A2	B2	C44	D2
			A3	B3	C45	D3
			A4	B4	C46	D5
			A5	B8	C47	D6
				B10	C48	D9
				B11	C49	D13
				B12	C50	D16
					C52	D17
					C69	
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática para describir e rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado.	20	A1	B1	C43	D1
			A2	B2	C44	D2
			A3	B3	C45	D3
			A4	B4	C46	D5
			A5	B8	C47	D6
				B10	C48	D9
				B11	C49	D13
				B12	C50	D16
					C52	D17
					C69	
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	30	A1	B1	C43	D1
			A2	B2	C44	D2
			A3	B3	C45	D3
			A4	B4	C46	D5
			A5	B8	C47	D6
				B10	C48	D9
				B11	C49	D13
				B12	C50	D16
					C52	D17
					C69	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación global:

O estudantado que, por causa xustificada, NON poida ASISTIR regularmente será avaliado:

-Proba final de resposta curta: 50%

-Traballo práctico sobre un tema ou parte dun tema: 50%

Na convocatoria de xullo, unicamente se avaliarán as competencias ou actividades non superadas na convocatoria correspondente ao seu cuadrimestre.

Data do exame: consultar a web da facultade no apartado "Datos de exames" <http://fcced.uvigo.es/es/docencia/exámenes/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

CRUZ RIPOLL, J., **Enseñar a leer. Cómo hacer lectores competentes**, EOS, 2015

Paredes, F., Álvaro, S. y Paredes, L., **Las 100 dudas más frecuentes del español**, Instituto Cervantes, 2019

CASSANY, Daniel, y otros, **Enseñar lengua**, Graó, 2003

QUILES, MC., MARTÍNEZ, A. Y PALMER, I., **Enredos de palabras: gramática y uso de la lengua en nuevos espacios de comunicación**, Graó, 2019

Bibliografía Complementaria

MENDOZA FILLOLA, Antonio (coord.), **Didáctica de la lengua y la literatura para Primaria**, Pearson, 2003

PRADO ARAGONÉS, Josefina, **Didáctica de la lengua y la literatura para educar en el siglo XXI**, La Muralla, 2004

DÍEZ de ULZURRUN, Ascen (coord.), **El aprendizaje de la lectoescritura desde una perspectiva constructivista**, Graó, 2005

FONS ESTEVE, Montserrat, **Leer y escribir para vivir. Alfabetización inicial y uso real de la lengua escrita en la escuela**, Graó, 2004

LLUCH, G. Y ZAYAS, F., **Leer en el centro escolar. El plan de lectura**, Octaedro, 2015

RODARI, Gianni, **Gramática de la fantasía: El arte de contar historias**, Planeta, 2006

DORREGO, Luis, **Propuestas para dinamizar la clase de E/LE : más de 80 juegos y actividades teatrales**, Ortega, 2006

Recomendaciones

Outros comentarios

Recoméndase asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte da profesora, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedimentais.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua inglesa e a súa didáctica**

Materia	Lingua inglesa e a súa didáctica			
Código	P02G120V01507			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Rosende Pérez, Aida			
Profesorado	Queiruga Dominguez, Naara Rosende Pérez, Aida			
Correo-e	aida.rosende@uvigo.gal			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Materia centrada na adquisición de competencias na didáctica en lingua estranxeira en Educación Primaria tomando como exemplo a lingua inglesa.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
C51	Expresarse, oralmente e por escrito nunha lingua estranxeira
C52	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
C63	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica

D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Comprender as ideas principais do discurso falado cando este é claro e normal e trátanse asuntos cotiáns dos ámbitos persoal, público, profesional e educacional (Marco Común, Cadro 5)				D1 D3 D4 D11 D12
2. Comprender a idea principal de películas e de programas de radio ou televisión que tratan temas actuais ou de interese persoal ou profesional, cando a articulación é relativamente lenta e clara.				D1 D3 D4 D11 D13 D20
3. Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionada co traballo.				D1 D3 D4
4. Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos en cartas persoais.				D1 D3 D4
5. Saber desenvolverse en case todas as situacións que se lle presentan cando viaxa onde fálase esa lingua.	C50 C51			D1 D3 D4 D13 D17 D20
6. Poder participar espontaneamente nunha conversación que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo familia, afeccións, traballo, viaxes e acontecementos actuais).	C50 C51			D1 D3 D4 D12 D20
7. Poder abordar oralmente en inglés/francés, con fluidez e seguridade, temas de interese para alumnos de educación primaria. Saber enlazar frases de forma sinxela co fin de describir experiencias e feitos, así como os seus soños, esperanzas e ambicións.	A3 A4 A5	B3	C11 C50 C51	D1 D3 D4 D12 D20
8. Poder explicar e xustificar brevemente as súas opinións e proxectos.	C50 C51			D1 D3 D4 D12 D17 D20 D21
9. Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder describir as súas reaccións	C51			D1 D3 D4
10. Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben enlazados sobre temas que lle son coñecidos ou de interese persoal. Poder escribir cartas persoais que describan experiencias e impresións.	C51			D1 D3 D4

11. Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos.	B1 B6	C11 C63	D1 D2 D9
12. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	B2 B8	C13 C16 C34 C43 C45	D1 D2 D9 D12 D19
13. Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes.	B5	C11 C13 C34	D2 D7 D12 D15
14. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos entre os estudantes.	B10	C13 C16 C34	D2 D9 D12 D16 D21
15. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e da comunicación.		C43	D1 D3 D4
16. Manexar os conceptos básicos do ensino comunicativa dunha lingua estranxeira, incluíndo as funcións lingüísticas, e as competencias e estratexias comunicativas.		C43	D1 D3 D4
17. Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturais, e pragmáticas (Marco Común, Capítulo 5, Seccións 5.2.1, 5.2.2 e 5.2.3).		C11 C43 C52	D1
18. Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.		C43 C51 C63	D1 D3 D4
19. Coñecer o currículo escolar da lingua estranxeira.		C43 C45	D1 D4
20. Saber desenvolver un programa de ensino e aprendizaxe comunicativo da lingua estranxeira.	A1 A2	C45 C52	D1 D2 D4
21. Ser capaz de preparar e impartir unha unidade didáctica.	A1 A2 A3 A4 A5	C16 C51 C52 C62 C63	D1 D2 D3 D4 D9
22. Ser capaz de presentar novos elementos funcionais, gramaticais e léxicos.		C43 C51 C52 C62 C63 C65	D1 D2 D3 D4 D9
23. Saber facilitar a práctica oral na aula mediante actividades comunicativas en parellas e grupos.		C43 C52 C62 C63 C65	D1 D2 D3 D4 D9
24. Saber crear oportunidades para a produción libre e comunicativa mediante xogos, actividades lúdicas e creativas.		C43 C52 C62 C63 C65	D1 D2 D4 D9 D21
25. Saber como fomentar a lectura e animar a escribir.		C48	D2 D4
26. Comprender distintas formas de avaliación e de auto-avaliación e saber levar a avaliación a cabo		C63 C65	D1 D2 D4

Contidos

Tema

L1 □ Presentación.

- I. Presentación de si mesmo e dos demais.
- II. Experiencias persoais da aprendizaxe da lingua estranxeira.
- III. Identificación de oportunidades na contorna para fomentar a propia aprendizaxe e diagnóstico de necesidades e obxectivos.

L2 - Descrición física e da personalidade.	I. Características físicas, afectivas e persoais. II. Describírense a se mesmo e aos demais en termos da aparencia e do carácter. III. Expresar o acordo e o desacordo.
L3 - A contorna na que vivimos.	I. Discusión dos distintos tipos de vivenda en países estranxeiros e comparación con Galicia. II. Descrición das vivendas dos estudantes, comprensión de anuncios de pisos e vivendas en aluguer. III. Vídeos turísticos dando a coñecer Pontevedra.
L4 □ Os animais.	I. Os animais da granxa, partes do corpo. II. Os animais do bosque. III. Os animais salvaxes.
D1 - Ensino comunicativo da lingua estranxeira.	I. Funcións lingüísticas. II. Competencias e estratexias comunicativas.
D2 □ Metodoloxía 1: Presentación e práctica.	I. Presentación de novos elementos lingüísticos y de contido na aula en lingua estranxeira. II. Práctica oral mediante actividades comunicativas en parellas e grupos.
D3 - Metodoloxía 2: Produción, creatividade e xogo.	I. Os xogos: dimensión lúdica da aprendizaxe. II. Cancións tradicionais anglófonas. III. O contacontos na aula de lingua estranxeira. IV. Uso de internet para aprendizaxe autónoma.
D4 - A unidade didáctica.	I. Obxectivos II. Competencias lingüísticas, socioculturais, discursivas e estratéxicas. III. A avaliación. IV. A utilización do PEL (Portfolio europeo das linguas) como ferramenta de avaliación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	3	0	3
Lección maxistral	30	15	45
Estudo previo	2	0	2
Traballo tutelado	0	72.6	72.6
Presentación	6.5	3.9	10.4
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	6	16
Exame oral	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como presentar a materia.
Lección maxistral	Sesións nas que se abordarán os contidos teóricos da materia. Posto que a materia ten unha dobre faceta, LINGUA E DIDÁCTICA, parte das sesións maxistrais tratarán os contidos do ensino das linguas estranxeiras e outra de certos aspectos lingüísticos e comunicativos do inglés.
Estudo previo	Sesións nas que se irán descubriendo co alumnado as súas necesidades a nivel de teoría para realizar o traballo tutelado grupal.
Traballo tutelado	Esta actividade realizarase en grupos. O alumnado deberá aplicar a teoría e metodoloxía aprendidas ao deseño dun traballo para o que deberán elixir un dos temas propostos pola profesora. Os grupos deberán asistir a lo menos a unha tutoría coa profesora para concretar as súas propostas e os seus avances.
Presentación	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión da profesora. Resolución de problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. Exposición por parte do alumnado ante a docente e os/as seus/súas compañeiros/as do traballo realizado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada realizarase durante o horario de titorías que a profesora detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita ca profesora dentro deste horario e a través do correo electrónico. A profesora non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido.

Presentación	A atención personalizada realizarase durante o horario de titorías que a profesora detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita ca profesora dentro deste horario e a través do correo electrónico. A profesora non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido.
Traballo tutelado	A atención personalizada realizarase durante o horario de titorías que a profesora detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita ca profesora dentro deste horario e a través do correo electrónico. A profesora non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido.
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada realizarase durante o horario de titorías que a profesora detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita ca profesora dentro deste horario e a través do correo electrónico. A profesora non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido.
Exame oral	A atención personalizada realizarase durante o horario de titorías que a profesora detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita ca profesora dentro deste horario e a través do correo electrónico. A profesora non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Elaboración en grupo dunha secuencia elaborada seguindo a metodoloxía CLIL. As instrucións específicas para a realización desta actividade se explicarán ao inicio do curso. Na data indicada deberase subir a MOOVI unha copia do traballo. A data de entrega dos traballos pactarase ó principio do curso e non se admitirán traballos fóra de data.	25	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B6 B10	C11 C13 C16 C34 C43 C45 C48 C50 C51 C52 C62 C63 C65	D1 D2 D4 D7 D9 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D19 D20 D21
Presentación	Representación da secuencia elaborada no traballo tutelado seguindo a metodoloxía CLIL. Ademais de presentar oralmente o traballo o alumnado deberá dramatizar a súa secuencia, turnándose nas funcións de profesor/a. As instrucións específicas para a realización desta actividade se explicarán ao inicio do curso.	25	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B6 B8 B10	C11 C13 C16 C34 C43 C45 C48 C50 C51 C52 C62 C65	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D19 D20 D21
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade 1 (individual): o tema pactarase ó principio do curso (15 %). As instrucións específicas para a realización desta actividade se explicarán ao inicio do curso. Actividade 2 (en parellas). O alumnado realizará un video-clip musical (15%). As instrucións específicas para a realización desta actividade se explicarán ao inicio do curso.	30	A2 A4 A5	B1 B10	C34 C50 C51 C52 C63 C65	D1 D4 D7 D9 D16 D20
Exame oral	Conversa de 7-8 minutos en inglés de forma individual ca profesora sobre a explotación didáctica da temática dos libros de lectura e a opinión crítica da película recomendada. As instrucións específicas para a realización desta actividade se explicarán ao inicio do curso e estarán dispoñibles en MOOVI.	20	A3 A4		C45 C48 C50 C51	D1 D2 D4 D16 D20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua:

Posto que a materia ten dúas partes diferenciadas, a avaliación terá unha parte centrada na didáctica e outra na lingua. A avaliación na primeira convocatoria será continua. Por tanto a realización de todas as tarefas obrigatorias nas datas propostas é imprescindible para superar a materia.

Avaliación global:

Todo o alumnado que non poda optar pola avaliación continua ten dereito a ser avalado mediante un exame que constará dunha proba escrita (70) e outra oral (30). De aprobar a escrita, farase unha proba oral, na que o estudante deberá conversar durante 10 minutos sobre puntos de interese didáctico da película obrigatoria e os contos obrigatorios. A data da proba escrita será a data oficial para os exames que se recolle na páxina web da facultade (www.fcced.webs.uvigo.es) no apartado de organización académica. A data da proba oral será establecida pola profesora.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, o alumnado poderá presentarse á segunda convocatoria de xullo.

SEGUNDA CONVOCATORIA:

Se o alumnado non pode cumprir os requisitos da avaliación continua ou se non acadara os puntos necesarios para superar a materia durante a avaliación continua, poderá presentarse á segunda convocatoria. Neste caso será avaliado cun único exame en inglés con probas escritas e orais (70+30). A proba escrita estará relacionada cos contidos do programa, con tarefas de carácter teórico e supostos prácticos. De aprobar a escrita, farase unha proba oral, na que o estudante deberá conversar durante 10 minutos sobre puntos de interese didáctico da película obrigatoria e os contos obrigatorios.

A data do exame escrito será a da data oficial fixada polo centro para a segunda convocatoria no apartado de organización académica (www.fcced.webs.uvigo.es). As datas dos exames orais acordaranse segundo as posibilidades de horarios do centro e do alumnado que aprobouse o exame escrito.

O uso de tradutores automáticos para a realización dos traballos ou tarefas suporá a inmediata exclusión da avaliación continua, debéndose presentar á avaliación da segunda convocatoria nas datas propostas polo centro e recollidas na páxina web da facultade.

A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un suspenso directo da materia na súa totalidade. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o alumnado da súa responsabilidade.

Igualmente, os **uso de tecnoloxías de apoio á aprendizaxe, incluída a Intelixencia Artificial**, debe ser **ético e xusto** para co resto do alumnado e a docente. A docente poderá facer unha **proba de avaliación alternativa a maiores das contempladas nesta guía en caso de sospeita fundada de que algún traballo (oral ou escrito) se teña feito total ou parcialmente usando ferramentas de Intelixencia Artificial** sen telo declarado. Neste sentido, dada a imposibilidade de probar a utilización da IA, a sospeita fundada por parte da docente será condición suficiente como para que a proba suxeita a xuízo se anule e se substitúa pola proba alternativa, que se realizará en data e hora establecida pola docente.

En todos os casos, A AVALIACIÓN DO ALUMNADO DE INTERCAMBIO SEGUIRÁ EXACTAMENTE O MESMO PROCEDIMENTO DO ALUMNADO REGULAR DA UVIGO, SEN EXCEPCIÓNS. AS DATAS DE AVALIACIÓN SERÁN TAMÉN AS MESMAS PARA TODO O ALUMNADO: O ALUMNADO DE INTERCAMBIO DEBERÁ ESTAR DISPOÑIBLE PARA A REALIZACIÓN DAS PROBAS E EXAMES NAS DATAS ESTABLECIDAS.

Recoméndase firmemente que o alumnado asista ás aulas con regularidade e se implique activamente no seu proceso de aprendizaxe. É responsabilidade do alumnado acceder regularmente aos contidos da materia e demais ferramentas da plataforma Moovi.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Boid, Amanda, et al., **Natural Sciences Primary (1,2,3,4,5,6)**, Macmillan Education, 2015

Manley, Heather, **The Human body detectives (book collection)**, Heather Manley N.D., 2015

Slattery, Mary; Willis, Jane, **English for primary teachers**, OUP, 2003

VVAA, **Top natural science 5 student's book**, Richmond-Santillana, 2011

VVAA, **Top natural Science 4 student's book**, Richmond-Santillana, 2011

VVAA, **Natural Sciences 5 student's book**, Richmond-Santillana, 2017

Bibliografía Complementaria

Barillé, Albert, **Once upon a time life (24)**, 1989

Bentley, Kay, **TKT. Teaching Knowledge Test Course.**, CUP, 2010

- Bestard Monroig, J. y Pérez Martín M.C., **La didáctica de la lengua inglesa. Fundamentos lingüísticos y metodológicos**, Editorial Síntesis, 1992
- Burns, Marilyn, **The greedy triangle**, Scholastic bookshelf, 2008
- Cameron, Lynne, **Teaching languages to young learners.**, CUP, 2005
- Collins, **Collins diccionario español-inglés-inglés-español**, Grijalbo, 2002
- Dale, Liz; Tanner, Rosie, **CLIL activities. A resource for language and subject teachers.**, CUP, 2012
- Doff, A., **Teach English**, CUP, 1994
- Elsworth, S. y Walker, E., **Grammar Practice for Intermediate Students.**, Pearson Longman, 2007
- Estaire, S. y Zanón, J., **Planning classwork: a task-based approach**, Heinemann, 1999
- García Arreza, M. et al., **La lengua inglesa en la Educación Primaria**, Ediciones Aljibe, 1994
- Graham, Carolyn, **Creating Chants and songs**, OUP, 2011
- Halliwel, S., **La Enseñanza del Inglés en la Educación Primaria**, Longman, 1993
- Harmer, Jeremy., **How to teach English**, Longman, 2000
- Ioannou-Georgiou, Sophie; Pavlou, Pavlos, **Assessing young learners**, OUP, 2003
- Ioannou-Georgiou, Sophie; Pavlou, Pavlos, **Guidelines for CLIL implementation in primary and pre-primary education**, 2011
- Jensen, Margie, **What is Montessori?**, 2011
- LePort Montessori Schools, **Montessori Language Programme**,
- Lewis, Gordon; Bedson, Günter., **Games for Children**, OUP, 2009
- Lewis, Gordon; Mol, Hans, **Grammar for young learners.**, OUP, 2009
- Lewis, Gordon; Mol, Hans, **The internet and young learners.**, OUP, 2004
- Linklater, Richard, **School of rock**, 2003
- LoPresti, Angeline Sparagna, **A place for zero**, Charlesbridge Publishing, 2003
- Madrid, D. y McLaren N., **TEFL in Primary Education.**, Editorial de la Universidad de Granada, 2004
- McLoughlin, Amanda Jane, **Natural Sciences. Think, do, learn (1,2,3,4,5,6)**, OUP, 2015
- Montessori, Maria, **The Montessori Method.**, Frederick A. Stokes Company, 1912
- Moon, Jane, **Children Learning English**, Macmillan books, 2011
- Murphy, Tim, **Music and song.**, OUP, 1992
- Oxford, **Oxford Spanish Dictionary: Spanish-English, English Spanish**, OUP, 2008
- Pastor Cisneros, S., **Aprendizaje de Segundas Lenguas**, Universidad de Alicante, 2004
- Phillips, Sarah, **Young Learners.**, OUP, 1993
- Phillips, Diane; Burwood, Sarah; Dunford, Helen, **Projects with young learners**, OUP, 2003
- Redman, S., **English Vocabulary in Use.Pre-Intermediate/Intermediate (with answers).**, OUP, 2000
- Reilly, Jackie; Reilly, Vanessa, **Writing with children**, OUP, 2005
- Ruiz Bikandi, U., **Didáctica de la Segunda Lengua en Educación Infantil y Primaria.**, Síntesis, 2000
- Salaberri, S., **Classroom language: Handbooks for the English Classroom**, Heinemann, 1995
- Silverstein, Shel, **The giving tree**, Harper Collins, 2005
- Vale, D. y Feunteun, A., **Teaching Children English: An Activity Based Training Course**, CUP, 1995
- Wright, Andrew, **Creating stories with children.**, OUP, 1997
- Wright, Andrew, **Story telling with children.**, OUP, 2003

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

- Didáctica da lingua e literatura: Español/P02G120V01506
- Didáctica da lingua e literatura: Galego/P02G120V01501
- Lingua francesa e a súa didáctica/P02G120V01505
- Lingua e literatura: Galego/P02G120V01602

Materias que se recomenda ter cursado previamente

- Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/P02G120V01201
- Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202
- Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/P02G120V01205
- Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/P02G120V01103
- Lingua española/P02G120V01303
- Lingua galega/P02G120V01404

Outros comentarios

Recoméndase que o alumnado matriculado poda comunicarse nun nivel B1 (MCER) en lingua inglesa, que o nivel que se require ó final do Bacharelato para superar a ABAU. Este é o nivel necesario para poder seguir as aulas e para poder desenvolver as tarefas propostas de xeito efectivo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación física e a súa didáctica na educación primaria**

Materia	Educación física e a súa didáctica na educación primaria			
Código	P02G120V01601			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Alvariñas Villaverde, Mirian			
Profesorado	Álvarez Seoane, Manuel Javier Alvariñas Villaverde, Mirian			
Correo-e	myalva@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo principal proporcionar ao alumnado os coñecementos e experiencias necesarias para desenvolver o proceso de ensino-aprendizaxe a través da motricidade na Educación Primaria. Busca ofrecer unha visión dos distintos elementos que se relacionan coa Didáctica da Educación Física; por iso abordaranse cuestións de tipo histórico-cultural, de programación, de currículo, de intervención e de avaliación. Así mesmo, preténdese realizar unha formación en diferentes competencias relacionadas coa capacidade de aprender de forma autónoma, tanto grupal como individualmente, deseñando, analizando e desenvolvendo propostas propias da disciplina. O manexo de fontes documentais, a integración de coñecementos doutras materias, o uso de novas tecnoloxías e a participación activa serán compoñentes importantes para a consecución dos obxectivos da materia. A materia está vinculada ao grupo de innovación docente Didacticae.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais

C3	Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e identificar disfunciones
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C12	Abordar e resolver problemas de disciplina
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
C20	Mostrar habilidades sociais para entender ás familias e facerse entender por elas
C22	Relacionar a educación co medio, e cooperar coas familias e a comunidade
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
C58	Coñecer o currículo escolar da educación física
C59	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola
C60	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
C63	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
C66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C67	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes 6-12 anos
C68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
C69	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos as ensinanzas descritas
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Comprender o proceso de ensino-aprendizaxe en Educación Física.	A3	B1	C1	D1
2. Desenvolver e avaliar obxectivos e contidos do currículo da Educación Física en Educación Primaria mediante programacións e recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes.	A4	B2	C2	D2
		B3	C3	D3
		B4	C5	D4
		B5	C6	D5
3. Comprender a necesidade e dispor dos recursos didácticos adecuados para dar respostas a todos os alumnos desde unha perspectiva da diversidade.		B6	C7	D6
		B7	C8	D7
		B8	C11	D8
4. Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola, como medio de promoción de hábitos saudables.		B9	C12	D9
		B10	C13	D10
		B11	C14	D11
5. Diseñar programacións para a mellora das habilidades *motrices básicas e capacidades *perceptivomotrices no alumnado de Educación Primaria.		B12	C15	D12
			C16	D13
			C17	D14
			C19	D15
			C20	D16
			C22	D17
			C23	D18
			C34	D19
			C57	D20
			C58	D21
			C59	D22
			C60	D23
			C61	
			C62	
			C63	
			C65	
			C66	
			C67	
			C68	
			C69	

Contidos

Tema	
Fundamentos conceptuais e didácticos da Educación Física	O proceso de ensino-aprendizaxe en Educación Física. Deseño curricular da Educación Física en Educación Primaria.
Educación motriz básica	Deseño e avaliación de Unidades de Programación vinculadas coa educación motriz básica para o alumnado de Educación Primaria.
Educación lúdico-deportiva	Deseño e avaliación de Unidades de Programación vinculadas coa educación lúdico-deportiva para o alumnado de Educación Primaria.
Actividade física e saúde	Deseño e avaliación de Unidades de Programación vinculadas coa actividade física e a saúde para o alumnado de Educación Primaria.
Actividade física e Expresión Corporal	Deseño e avaliación de Unidades de Programación vinculadas coa actividade física e a expresión corporal para o alumnado de Educación Primaria.
Adaptación da actividade física aos alumnos con necesidades educativas especiais.	Deseño de adaptacións das actividades motrices e sensibilización do alumnado ante situacións específicas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	40	50
Prácticas de laboratorio	30	8	38
Aprendizaxe baseado en proxectos	6	40	46
Eventos científicos	2	2	4
Seminario	2.5	6.5	9
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Proxecto	1	0	1
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas de laboratorio	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Utilizarase como metodoloxía basee a Aprendizaxe Baseada en Proxectos ou Project Based Learning (PBL) e/ou a aprendizaxe en servizo. Trátase dun método didáctico que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuxo obxectivo é que o alumnado alcance o dominio duns contidos mediante a realización dun proxecto. Utilizaranse diferentes estratexias didácticas, como a gamificación, técnicas cooperativas ou a aula investida e recursos e materiais propios da disciplina. No desenvolvemento do proxecto cumpren un papel fundamental as contornas virtuais de aprendizaxe que neste caso desenvolveranse a través da plataforma (MOOVI).
Eventos científicos	O alumnado poderá achegar documentación doutros eventos educativos que se realicen na facultade, na universidade ou no contexto social próximo sempre que axuden o desenvolvemento exitoso da materia e a asimilación e dominio dos contidos.
Seminario	A profesora organizará un seminario monográfico que sirva para facilitar a comprensión do contido da materia. No caso de que este seminario non teña lugar, as horas específicas asumiranse como clase maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Resolución de dúbidas e problemas que poidan xurdir no proceso de elaboración do proxecto, tanto da parte teórica como da práctica. A atención ao alumnado levarase a cabo nos horarios de titoría.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Resolución de dúbidas e problemas que poidan xurdir no proceso de preparación do exame. A atención ao alumnado levarase a cabo nos horarios de titoría.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40	B1 C1 B2 C2 B4 C3 B9 C5 B12 C6 C7 C8 C11 C15 C16 C17 C57 C58 C59 C60

Proxecto	O proxecto final relacionarase coa realización de unidades didácticas. Este proxecto é o produto final dun proceso que inclúe diferentes evidencias parciais que forman parte da avaliación e que implican tanto traballo cooperativo como individual.	40	A3 A4	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C11 C13 C15 C16 C17 C19 C23 C34 C57 C58 C59 C60 C61 C62 C63	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Informe realizado pola profesora sobre a participación e aprendizaxe nas clases prácticas.	20		B9 B10 B11	C5 C8 C11 C13 C14 C17 C58 C59 C60 C61 C62	D2 D3 D6 D7 D8 D9 D10 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D23

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA

Deberase asistir ao 80% das clases prácticas.

AVALIACIÓN GLOBAL

Deberanse presentar os mesmos traballos de aula e facer as mesmas probas que o alumnado de avaliación continua (neste caso, de forma individual). No caso das prácticas, estas serán avaliadas por medio dunha gravación en vídeo e dun exame específico; estes aspectos deberán aclararse persoalmente coa profesora no mes de **febreiro**, sendo o estudiantado quen se poña en contacto coa mesma por medio dun correo electrónico (myalva@uvigo.gal) para programar unha tutoría. Deberanse presentar evidencias durante o curso do traballo realizado. As porcentaxes neste caso son: Exame: 40%; Proxecto: 30%; Prácticas: 30%.

Cómpre aprobar todas as partes da avaliación en calquera convocatoria.

As probas tipo test poden cambiarse por outro tipo de respostas se así o consideran ese curso académico o profesorado (exame oral, de resposta curta ou desenrolo).

Contéplase a posibilidade de facer saídas para realizar prácticas en contextos específicos.

Data dos exames: consultar <http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=213,934,0,0,1,0>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Galera, A., **Manual de didáctica de la Educación Física: una perspectiva constructivista integradora. Vol. 1. Funciones de impartición**, Paidós, 2001

Galera, A., **Manual de didáctica de la Educación Física: una perspectiva constructivista integradora. Vol. 2. Funciones de programación**, Paidós, 2001

Bibliografía Complementaria

Alvariñas-Villaverde, M., Pino-Juste, M. y Portela-Pino, I., **Neuroeducación o las nuevas coordenadas del éxito educativo**, Tirant lo Blanch, 2019

Pino-Juste, M., **Metodologías activas como clave en los procesos de innovación en la escuela**, Tirant lo Blanch, 2019

Pino-Juste, M., **Principios y estrategias metodológicas en el diseño de programas educativos en el ámbito escolar**, Tirant lo Blanch, 2018

Recomendacións

Outros comentarios

---

1. Asistir a clase, resultará moi beneficioso para cumprir os obxectivos da materia sobre todo nas súas aplicacións prácticas. Nas primeiras sesións os profesores da materia darán unha visión de conxunto e anticiparán as tarefas e actividades que serán desenvolvidas.
  2. Se non podes asistir a clase, será especialmente importante acudir ás titorías do profesorado, así como a visita frecuente á plataforma docente da nosa Universidade TEMA.
  3. A túa condición de estudante da Universidade de Vigo, abre a as portas os moitos recursos, ofertas e servizos. No SIOPE atoparás toda a información sobre as posibilidades formativas, culturais e deportivas que podes atopar na nosa Universidade.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua e literatura: Galego**

Materia	Lingua e literatura: Galego			
Código	P02G120V01602			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Acuña Trabazo, Ana			
Profesorado	Acuña Trabazo, Ana			
Correo-e	ganime@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os obxectivos desta materia son lingüísticos e literarios. A disciplina está concibida para profundar en coñecementos lingüísticos non impartidos en cursos anteriores (historia da lingua e lingua e sociedade fundamentalmente) e para fornecerlle ao alumnado os rudimentos necesarios para a comprensión e análise de textos literarios e/ou prosísticos. Entre os coñecementos lingüísticos, trátase, especialmente, a situación lingüística de Galicia contextualizada dentro da situación lingüística mundial. Este coñecemento debe preparar aos futuros mestres e mestras para resolver con eficacia os problemas derivados da situación lingüística galega e, en xeral, para afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües e multiculturais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil
C46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer e dominar as técnicas da expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos	A1	B1	C5	D1
	A1	B2	C9	D1
	A2	B3	C46	D2
	A2	B5		D2
	A3	B6		D3
	A3			D4
	A4			D5
	A4			D9
	A5			D14
				D16
				D17
				D18
	Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua	A2	B3	C2
A4		B3	C5	D3
		B8	C46	D3
		B9		D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
Coñecer as liñas xerais da historia da lingua galega	A1	B1	C5	D1
	A1	B2	C8	D1
	A2	B3	C9	D2
	A2	B4	C14	D2
	A3	B6		D3
	A3			D4
	A4			D5
	A4			D6
	A5			D14
A5			D16	
Coñecer os rudimentos teóricos para analizar a relación entre lingua e sociedade	A1	B3	C50	D1
	A3			D1
	A4			D2
	A5			D3
				D4
				D7
				D9
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
Coñecer a situación lingüística mundial multilingüe e multicultural	A1	B3	C23	D1
	A3	B4	C50	D1
	A4	B6		D2
	A5			D3
				D4
				D6
				D7
				D8
				D13
				D14
			D15	
			D16	
			D17	
			D18	

Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües	A2 A3	B3 B3	C50	D1 D7 D8 D13 D14 D15 D16 D17 D18
Relacionar a situación lingüística de Galicia coa situación lingüística mundial	A2	B1 B3 B4 B6	C23 C50	D1 D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D13 D14 D15 D16 D17 D18
Coñecer a situación legal, a normalización e a normativización do galego	A1 A1 A2 A2 A3 A3 A4 A4 A5 A5	B1 B1 B3 B4 B5 B6 B9	C5 C8 C9 C14 C50	D1 D1 D2 D2 D3 D3 D5 D6 D7 D8 D13 D14 D15 D16 D17 D18
Fomentar a eliminación dos prexuizos lingüísticos tanto da escola como da sociedade	A1 A2 A2 A3 A3 A4 A4 A5	B1 B2 B3 B3 B4 B6	C5 C8 C9 C14 C50	D1 D1 D2 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18
Coñecer a tradición oral e o folclore	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B3 B4	C1 C44	D1 D1 D2 D3 D9 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18

Adquirir formación literaria	A1	B1	C1	D1
	A1	B3	C2	D2
	A2		C7	D3
	A3		C9	D7
	A4		C44	D8
	A5			D14
	A5		D16	D18
Comprender o feito literario	A1	B1	C1	D1
	A5	B3	C2	D2
			C44	D3
			C48	D14
			D16	D18
Coñecer os rudimentos do comentario de texto (narrativo e/ou poético)	A1	B3	C13	D1
	A2		C44	D2
	A3		C48	D2
	A4			D3
	A5			D7
				D8
				D9
				D9
				D10
				D14
			D16	
			D16	
			D17	
			D18	
Coñecer a historia da literatura galega para saber contextualizar os textos que se comenten	A1	B1	C1	D1
	A1	B3	C2	D2
	A2		C7	D3
	A3		C9	D7
	A4		C44	D8
	A5		C48	D14
	A5			D15
				D16
				D17
				D18
Aplicar os conceptos lingüísticos e literarios á análise da realidade galega atendendo á súa especificidade	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C9	D1
	A2	B3	C43	D2
	A3	B3	C44	D2
	A3	B5	C46	D3
	A4	B6	C48	D4
	A4		C50	D5
	A5			D7
				D8
				D9
				D13
				D14
			D15	
			D16	
			D17	
			D18	

Contidos

Tema

I. Historia da lingua

1. 1. A formación da lingua galega.
1. 2. O galego na Idade Media.
1. 3. Os Séculos Escuros.
1. 4. O século XIX.
1. 5. O século XX.

II. Lingua e sociedade

2. 1. A linguaxe e a comunicación. Características esenciais da linguaxe.
2. 2. O estudo da lingua. A Lingüística e a Gramática. A Sociolingüística e a Socioloxía da Linguaxe.
2. 3. Unidade e variedade da lingua galega.
2. 4. Lingua oral e lingua escrita. Didáctica da pronunciación e da ortografía. O desenvolvemento da escritura.
2. 5. A situación lingüística no mundo: diversidade versus uniformidade.
2. 6. Os xuízos de feito versus os xuízos de valor.
2. 7. O prexuízos lingüísticos: definición e algúns exemplos.
2. 8. Linguas hexemónicas e linguas minorizadas.
2. 9. A relación entre estatus de lingua e poder político-económico.
2. 10. Ámbitos de uso do galego: ensino, medios de comunicación, igrexa, administración, etc.
2. 11. As linguas de comunicación internacional versus as linguas ameazadas.
2. 12. Distinción entre comunidade lingüística e comunidade política.
2. 13. Principios legais para a recuperación das linguas ameazadas. Personalidade e Territorialidade.
2. 14. Linguas en contacto: o caso galego. Bilingüismo e diglosia.
2. 14. 1. Definicións.
2. 14. 2. Precisións conceptuais sobre a diglosia.
2. 14. 3. Interferencias lingüísticas derivadas do contacto entre linguas.
2. 15. A normalización e a normativización.
2. 15. 1. Precisións terminolóxicas.
2. 15. 2. A situación legal do galego.
2. 15. 3. A normativización.

III. Tradición oral e folclore

- 3.1. A literatura popular de tradición oral.
- 3.2. Da literatura de tradición oral á tradición escrita de autor.

IV. Literatura

4. 1. Breve historia da literatura galega.
4. 2. Especificidade da literatura galega.
4. 3. O comentario de texto.
4. 4. A linguaxe e a literatura.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	14	34	48
Resolución de problemas	22	33.5	55.5
Lección maxistral	12	30	42
Saídas de estudo	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	2.5	0	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Comentario dun texto literario prosístico e/ou poético.
Resolución de problemas	Corrección de actividades iniciadas na aula ou non e análise de lecturas complementarias.
Lección maxistral	Exposición teórica sobre os contidos do temario e análise de lecturas complementarias.
Saídas de estudo	Camiñada pola contorna (neste caso a cidade de Pontevedra) co fin de comprender a paisaxe lingüística e literaria.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida relativa ás actividades programadas. Orientacións sobre a elaboración dun traballo escrito.
Resolución de problemas	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida relativa ás actividades programadas. Orientacións sobre a elaboración dun traballo escrito.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballo tutelado	Traballo orixinal	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1	C43 C44 C46 C48	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D13 D14 D16 D17 D18
Resolución de problemas	Asistencia e participación	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3	C43 C44 C46 C48 C50	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
Lección maxistral	Asistencia e participación	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3	C43 C44 C46 C48 C50	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame	40		B3	C46 C50	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D13 D14 D16 D17 D18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modelo A (avaliación continua). O alumnado que asista regularmente á clase terá que aprobar as prácticas e o traballo literario para poder presentarse ao exame, a non ser que a docente acorde outra cousa co alumno ou coa alumna. Para aprobar a materia hai que aprobar as prácticas, o traballo e o exame.

Modelo B (avaliación global). O alumnado que non asista regularmente á clase terá que realizar un exame final de toda a materia, a non ser que a profesora acorde co alumno ou coa alumna outro tipo de avaliación.

Na segunda convocatoria procederase ao mesmo sistema de avaliación.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade. (<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>) Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo en que se estableza na guía docente).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

GUTIÉRREZ IZQUIERDO, R., **Lecturas de nós. Introducción á literatura galega**, Xerais, 2000

MARIÑO, R., **Historia da lingua galega.**, Sotelo Blanco, 1998

MONTEAGUDO ROMERO, H., **Estudios de sociolingüística galega**, Galaxia, 1995

MORENO CABRERA, J.C., **La dignidad e igualdade de las lenguas**, Alianza, 2000

VILLANUEVA, D., **El comentario del texto narrativo: cuento y novela**, Nostrum, 2006

VV.AA., **Galicia. Antropoloxía. Imaxinario. Literatura popular. Tomo XVIII.**, Hércules, 1997

Bibliografía Complementaria

NINYOLES, R., **Estructura Social e Política Lingüística**, Ir Indo, 1991

NOIA, C., **O conto de tradición oral" en Xornadas Internacionais de Cultura Tradicional**, Asociación Cultural Canle, 2005

TUSÓN, J., **Mal de linguas**, Positivas, 1990

Recomendacións

Outros comentarios

A ficha persoal cos datos e a foto pegada debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lengua y literatura: Español**

Materia	Lengua y literatura: Español			
Código	P02G120V01603			
Titulación	Grado en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castellano			
Departamento	Lengua española			
Coordinador/a	Fernández Soneira, Ana María			
Profesorado	Fernández Soneira, Ana María			
Correo-e	anafe@uvigo.es			
Web	http://about.me/a.fernandezsoneira			
Descripción xeral	Pretendemos que el alumnado adquiera una buena competencia lingüística y literaria del español y para alcanzar este objetivo trabajaremos las destrezas que entran en juego en el proceso comunicativo: la capacidad lectora, la expresión oral, la expresión escrita y el análisis e interpretación de textos orales y escritos.			

Resultados de Formación y Aprendizaje

Código

Resultados previstos en la materia

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Contenidos

Tema

1. El currículo escolar a la luz de los principios básicos del lenguaje y de la comunicación.	1.1. La lengua, el lenguaje y la lingüística. 1.2. Las disciplinas lingüísticas. 1.3. Las competencias lingüísticas: la comprensión, la expresión y la interacción, en la lengua escrita y en la lengua oral. 1.4. La lengua en el currículo escolar de la educación primaria. 1.4.1. Reconocimiento de la diversidad lingüística y dialectal del español 1.4.2. Producción, comprensión e interacción oral 1.4.3. Producción, comprensión e interacción escrita 1.4.4. Reflexión sobre la lengua y sus usos 1.5. La comunicación 1.5.1. Alfabetización mediática e iinformacional. 1.5.2. La ética de la comunicación
2. Literatura, cultura, tradición, innovación.	2.1. Concepción y papel de la literatura en el currículo de la educación primaria. 2.2. La competencia lectora de textos literarios como fuente "para iniciarse en el reconocimiento de la literatura como manifestación artística y fuente de placer, conocimiento e inspiración para crear textos de intención literaria" (Real Decreto 157/2022). 2.3. Literatura, oralidad y escritura.
3. Interpretación y construcción de textos desde el español, sobre todo de textos de los medios de comunicación social, del ámbito académico y de la producción literaria	3.1. La unidad "texto". 3.2. Coherencia y cohesión. Procedimientos cohesivos. 3.3. Los marcadores del discurso y las funciones informativas. 3.4. Cuestiones normativas y de estilo. 3.5. Tipología textual: textos literarios y no literarios: 3.5.1. Textos de los medios de comunicación social 3.5.2. Textos del ámbito académico 3.5.3. Textos literarios. 3.6. Textos orales 3.6.1. Formas de la comunicación pública: el debate, el foro, el coloquio, etc. 3.6.2. Relaciones entre oralidad y escritura
5. Unidad y variedad del español: estándar, sociolectos y registros.	5.1. Norma y uso del español: el español común y el español estándar. 5.2. Los sociolectos. 5.3. Los niveles de habla: culto, coloquial, el argot, etc.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	2	2	4
Traballo tutelado	5	6.5	11.5
Resolución de problemas de forma autónoma	13.5	30	43.5
Presentación	2	10	12
Traballo tutelado	15	15	30
Lección magistral	13	26	39
Examen de preguntas de desenvolvemento	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías	
	Descrición
Seminario	Resolución de dúbidas. Consultas e seguimento de los traballos.
Traballo tutelado	Técnicas grupales participativas. Exámenes
Resolución de problemas de forma autónoma	Lecturas e documentación sobre los traballos que se van a realizar. Lectura de una obra literaria. Análisis e creación de textos. Preparación de la materia e de los exámenes
Presentación	Los alumnos harán una exposición oral de un traballo en grupo.
Traballo tutelado	Los alumnos elaborarán traballos de aula vinculados a las explicaciones teóricas.
Lección magistral	Metodoloxía expositiva

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Estas tutorías tienen como objetivo ayudar a resolver las dúbidas de los alumnos respecto a los contenidos de la materia. También se pretende que los alumnos las empleen para hacer consultas sobre los traballos propuestos e para que el profesor haga un seguimento de su elaboración.
Traballo tutelado	Se pretende que los alumnos empleen estas tutorías para hacer consultas sobre los traballos e para que el profesor tenga un seguimento de su elaboración.
Resolución de problemas de forma autónoma	Tutorías para debatir sobre los temas de traballo en el aula
Presentación	Estas tutorías servirán para que los alumnos vayan perfilando los traballos que escojan e para llevar a cabo un seguimento sobre su elaboración e la estructuración de las presentaciónes orales.

Evaluación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Elaboración de traballos: prácticas de lingua e de literatura (horas B)	35	
Resolución de problemas de forma autónoma	Elaboración de traballos: prácticas de lingua e literatura (horas C)	30	
Presentación	Exposición de un traballo, en la que se valorarán tanto los contenidos como la exposición oral (Horas A).	20	
Examen de preguntas de desenvolvemento	Los alumnos tendrán que responder a unas preguntas de desenvolvemento.	15	

Outros comentarios sobre a Avaliación

EVALUACIÓN CONTINUA

Se hará una evaluación continua a través del seguimento del alumno en los traballos del aula, a través de la exposición de traballos e la realización de pruebas. Se evaluará su competencia oral, su competencia escrita e el aprendizaje e adquisición de competencias e de conocimientos e la aportación crítica de ideas e reflexiones en el desenvolvemento de los dichos traballos.

Para poder ser evaluado con esta modalidade, el alumno deberá entregar todas las pruebas establecidas por las docentes, en las fechas indicadas. Si el alumno no entrega todos los traballos, no podrá acogerse a la evaluación continua.

AVISO: la detección de plagio en alguno de los trabajos propuestos supondrá la pérdida del derecho a la evaluación continua.

EVALUACIÓN GLOBAL

Los alumnos que no sigan la evaluación continua harán una prueba final que valdrá o 100% da nota final, que se realizará en las fechas oficiales establecidas por el centro. En este examen habrá una parte teórica y una parte práctica que englobe tanto ejercicios de corrección lingüística, similares a los realizados en las horas prácticas da materia, como de aplicación didáctica de los contenidos estudiados a lo largo del curso.

Se evaluará la competencia oral (10%), la competencia escrita (40%), el aprendizaje de contenidos (20%) y la aplicación de competencias y de conocimientos (30%).

Las fechas de los exámenes se pueden consultar en la web de la Facultad de Ciencias de la Educación y del Deponerte en la sección "Organización académica" (http://fcced.uvigo.es/*gl/docencia/exámenes)

SEGUNDA CONVOCATORIA En caso de que no superasen la materia, serán evaluados en la segunda convocatoria durante el mes de julio. En este caso, la evaluación se realizará mediante un examen, que valdrá o 100% da nota final.

Las fechas de los exámenes pueden consultarse en la página web del centro, en el apartado de *Organización Académica: http://fcced.uvigo.es/*gl/docencia/exámenes.

Fuentes de información

Bibliografía Básica

Alonso Galeano, Arturo, **Enseñar literatura: entre el asombro, la experiencia y la formación**, 2018

Cassany, Daniel et al., **Enseñar lengua**, 9, Graó, 2003

Cerrillo Torremocha, Pedro César, **La animación a la lectura desde las edades tempranas**, Biblioteca Virtual Universal, 2007

Díez, Antonio y Clemente, Vicente, **Didáctica de la lengua y la literatura para los estudiantes para maestro/a: Saberes previos y reflexión didáctica**, Octaedro, 2017

Escandell Vidal, Mª Victoria, **La comunicación**, Gredos, 2005

Fundación del español urgente, **Fundéu BBVA**, www.fundeu.es, 2018

Instituto Cervantes, **Las 500 dudas más frecuentes del español**, Espasa Libros, 2013

Mata Anaya, Juan et al. (eds.), **Didáctica de la lengua y la literatura**, Pirámide, 2015

Montolío, Estrella, **Manual de escritura académica y profesional. Vol. 1: Estrategias gramaticales**, 3, Ariel, 2017

Montolío, Estrella, **Manual de escritura académica y profesional. Vol. 2: Estrategias discursivas**, 1, Ariel, 2014

Palou, Juli & Carmina Bosch (coords.), **La lengua oral en la escuela. 10 experiencias didácticas**, Graó, 2005

Rienda, José, **Claves de la composición escrita**, Pirámide, 2015

Lomas, Carlos (ed.), **La educación lingüística, entre el deseo y la realidad. Competencias comunicativas y enseñanza del lenguaje**, Octaedro, 2014

Martín Vegas, Rosa Ana, **Desarrollo de la competencia lingüística y literaria en la educación primaria**, Síntesis, 2018

Pinto Pajaes, Daniel, **Lenguas de España. Combatiendo los prejuicios en torno a la realidad lingüística Española**, Trea, 2022

Bibliografía Complementaria

Abascal, Mª Dolores, **La teoría de la oralidad**, Universidad de Málaga, 2004

Bernárdez Sanchís, Enrique, **El lenguaje como cultura**, Alianza, 2008

Bernárdez Sanchís, Enrique, **Lingüística del texto**, Arco Libros, 1987

BOE, **Real Decreto 157/2022, de 1 de marzo, por el que se establecen la ordenación y las enseñanzas mínimas de la Educación Primaria**, Ministerio de educación, 2022

Briz, Antonio, **Lo coloquial y lo formal. El eje de la variedad lingüística**, 2007

Fidalgo Redondo, Raquel et al., **Cómo enseñar composición escrita en el aula: un modelo de instrucción cognitivo-estratégico y autorregulado**, Aula Abierta, 2009

Fundación Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, **Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes**, <http://www.cervantesvirtual.com/>, 2018

Gurrero Ruiz, Pedro & Mª Teresa Caro (coords.), **Didáctica de la lengua y educación literaria**, Pirámide, 2015

Martín Vegas, Rosa Ana, **Recursos didácticos en lengua y literatura**, Síntesis, 2015

Mendoza Fillola, Antonio (coord.), **Didáctica de la lengua y la literatura para primaria**, Prentice Hall, 2003

Núñez, Cristina y Rafael Romero, **Emocionario. Di lo que sientes**, Palabras Aladas, 2013

Ong, Walter, **Oralidad y escritura. Tecnologías de la palabra**, 2^a, Fondo de Cultura Económica, 2016

Sánchez Abchi, Verónica et al., **Producción escrita y dificultades de aprendizaje**, Graó, 2013

Real Academia Española, **Enclave RAE**, <https://enclave.rae.es/>, 2019

Delmiro Coto, Benigno, **La escritura creativa en las aulas. En torno a los talleres literarios**, Graó, 2002

Cassany, Daniel, **El arte de dar clase (según un lingüista)**, Anagrama, 2021

Tascón, Mario (dir.), **Escribir en Internet. Guía para los nuevos medios y las redes sociales**, Galaxia Gutenberg / Fundéu BBVA., 2012

VVAA, **Hablar en clase. Cómo trabajar la lengua oral en el centro escolar**, Graó, 2005

VVAA, **TED Talks EDUCATION**, <https://www.ted.com/about/programs-initiatives/ted>, 2018

Fernández Martín, Patricia, **Didáctica de la Lengua Española en Educación Primaria**, Paraninfo, 2019

Fernández Briones, Ciro, **Da Caverna á Acrópole. Un camiño cara a educación crítica**, Servizo de publicacións da Universidade de Vigo, 2022

Yubero Jiménez, Santiago et al (coords.), **Las bibliotecas en la formación del hábito lector**, Universidad de Castilla-La Mancha, 2015

Montolío, E., **Cosas que pasan cuando conversamos**, Ariel, 2020

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Lengua española/P02G120V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación ambiental para o desenvolvemento**

Materia	Educación ambiental para o desenvolvemento			
Código	P02G120V01901			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Losada, María Mercedes			
Profesorado	Varela Losada, María Mercedes			
Correo-e	mercedesvarela@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo principal a educación para a sustentabilidade dende unha perspectiva decrecentista. Os contidos farán especial fincapé no desenvolvemento de aspectos prácticos relacionados cos procedementos, técnicas e estratexias para elaborar e aplicar programas ou actividades de Educación Ambiental (EA).			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible

C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C30	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar, especialmente en relación co desenvolvemento sustentable dende unha perspectiva decrecentista	A1	B3	C23	D1
	A2	B5		D2
	A3	B6		D3
	A4	B11		D4
	A5			D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12
				D13
			D14	
			D15	
			D16	
			D17	
			D18	
			D19	
			D20	
			D21	
			D22	
			D23	

Suscitar e analizar problemas asociados coas ciencias, a vida cotiá e o medio ambiente, así como o desenvolvemento de accións cidadás pertinentes, para procurar un futuro sustentable	A1	B4	C29	D1
	A2	B7		D2
	A3	B8		D3
	A4	B9		D4
	A5			D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23

Avaliar e deseñar propostas que desenvolvan contidos do currículo, promovendo a adquisición de competencias básicas docentes no marco da Educación Ambiental	A1	B1	C30	D1
	A2	B2		D2
	A3	B4		D3
	A4	B5		D4
	A5	B6		D5
		B10		D6
		B12		D7
				D8
				D9
				D11
				D12
				D13
				D14
				D15
			D16	
			D17	
			D18	
			D22	
			D23	

Contidos

Tema	
BLOQUE 1. Análise da problemática ambiental	A crise ambiental Problemas ambientais do mundo actual. Diferentes alternativas ante a problemática ambiental. Desenvolvemento sustentable e decrecemento
BLOQUE 2. Aproximación conceptual á Educación ambiental	Perspectiva histórica, concepto e fundamentos
BLOQUE 3. Incorporación da Educación ambiental ao currículo de Educación Primaria	Metodoloxías, recursos e materiais O deseño e posta en práctica de programas de EA para Educación Primaria Avaliación de actividades, programas e recursos de EA para Educación Primaria

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	8	5	13
Traballo tutelado	14.5	28.5	43
Aprendizaxe baseado en proxectos	12	28	40
Saídas de estudo	1	2	3
Prácticas de laboratorio	7	14	21
Estudo de casos	10	20	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentación	Actividades expositivas do profesorado sobre os ámbitos temáticos da materia. Elaboración e exposición de presentación-resumen sobre os traballos realizados na materia polo alumnado. Algunhas delas levaranse a cabo en ausencia de dispositivos electrónicos.
Traballo tutelado	Actividades e tarefas desenvolvidas na aula de forma participativa e individual, tuteladas polo profesorado. Algunhas delas levaranse a cabo en ausencia de dispositivos electrónicos.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Elaboración de proxectos integrados e relacionados coa Educación Ambiental no marco da Educación primaria, onde se fomenta a actividade autónoma do alumnado
Saídas de estudo	Planificación e realización de saída para estudo e/ou recolleita de mostras no medio
Prácticas de laboratorio	Actividades prácticas tuteladas relacionadas coa Educación Ambiental (prácticas experimentais, talleres, saídas...)
Estudo de casos	Actividades e tarefas de análise de casos desenvolvidas na aula de forma participativa e individual, tuteladas polo profesorado. Algunhas delas levaranse a cabo en ausencia de dispositivos electrónicos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Atención personalizada (individual e en pequeno grupo) para a elaboración e exposición de presentación-resumen sobre os traballos realizados na materia polo alumnado, así como nas dúbidas que poidan xurdir nas actividades expositivas do profesorado. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de Moovi, ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Atención personalizada (individual e en pequeno grupo) para a elaboración de proxectos integrados e relacionados coa Educación Ambiental no marco da Educación primaria, onde se fomenta a actividade autónoma do alumnado. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de Moovi, ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Traballo tutelado	Atención personalizada (individual e en pequeno grupo) para a elaboración de actividades e tarefas desenvolvidas na aula de forma grupal participativa e individual. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de Moovi, ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Prácticas de laboratorio	Atención personalizada (individual e en pequeno grupo) para a realización de actividades prácticas e entregas de cadernos de laboratorio. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de Moovi ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Estudo de casos	Atención personalizada (individual e en pequeno grupo) para a elaboración de actividades e tarefas de análise de casos. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de de Moovi, ...) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballo tutelado	Avaliación do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos mostrados a través de traballos tutelados	25	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C23 C29 C30	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23
Aprendizaxe baseado en proxectos	Avaliación da aprendizaxe do alumnado a través da realización de actividades (análise e estruturación de información, mapas conceptuais,...) e probas de aula	25			C23 C29 C30	
Prácticas de laboratorio	Avaliación da aprendizaxe a través do seguimento da realización de actividades prácticas, resolución de exercicios e entrega do caderno de laboratorio	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C23 C29 C30	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23

Estudo de casos	Avaliación do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos mostrados a través do estudo de casos	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C23 C29 C30	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que asista normalmente á aula poderá superar a materia mediante avaliación **continua** coa entrega de traballos de aula. Para obter unha avaliación positiva é preciso asistir ao 80% das clases e obter a cualificación de aprobado en cada un dos traballos e probas de avaliación. Ademais valorarase como condición imprescindible o aproveitamento adecuado das sesións de aula e a participación correcta nos equipos. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

O alumnado que se acolla a modalidade de avaliación **global** deberá presentarse ao exame establecido polo centro

De non ter superada a materia na primeira oportunidade de avaliación, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas de exames pódense consultar na web da facultade no apartado de organización académica
<http://http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exámenes>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ellis, Erle C., **El Antropoceno. Una breve introducción**, 1ª, Alianza editorial, 2022

González Reyes, L. y Sanz, A., **Educación para la transformación ecosocial : orientaciones para la incorporación de la dimensión ecosocial al currículo**, 1ª, FUHEM, 2017

Mogensen, F., Mayer, M., Breiting, S. y Varga, A., **Educación para el desarrollo sostenible: tendencias, divergencias y criterios de calidad**, 1ª ed., Graò, 2009

Novo, María, **Educación Ambiental. Edición revisada**, 1ª ed., Universitas, 2017

UNESCO, **Educación para los objetivos del Desarrollo Sostenible**, 1ª, UNESCO, 2018

Bibliografía Complementaria

Álvarez, Pedro y Vega, Pedro, **Actitudes ambientales y conductas sostenibles. Implicaciones para la educación ambiental**, 2009

Arias, A.; Arias, D.; Navaza, V.; Rial, D., **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, 1ª ed., Consellería de Educación e Ordenación Universitari, 2009

Martínez Castillo, Roger, **La importancia de la educación ambiental ante la problemática actual**, 2010

Meadows, Donella, **Pensar en sistemas**, 3ª, Capitán Swing, 2022

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Didáctica das ciencias experimentais I/P02G120V01402

Didáctica das ciencias experimentais II/P02G120V01502

Outros comentarios

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación artística**

Materia	Educación artística			
Código	P02G120V01902			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Casal, Cristina			
Profesorado	Varela Casal, Cristina			
Correo-e	cristinavarelacasal@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia o alumnado adquirirá unha visión ampla sobre as diferentes concepcións e tendencias que conforman a linguaxe plástica e visual contemporánea así como plantexamentos e estratexias na educación artística.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
C54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
C55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
C56	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Adquirir destrezas e habilidades para a produción e o análise artístico.	A1	B4	C53	D1
	A4	B8	C54	D7
		B11	C55	D9
				D14
				D18

Cofecer o currículo escolar da educación artística	B3	C53 C54 C55 C56	D1 D14 D22
Abordar a educación artística dende a perspectiva da cultura visual	B2 B11	C53 C55	D1 D2 D7 D8 D13 D14 D16 D17 D18

Contidos

Tema	
1- Educación artística e escola	1.1 Concepto de Arte e a súa historia: Intencionalidade artística e estética. 1.2 Curriculum de arte na escola. Novas propostas educativas. 1.3 Creatividade e procesos creativos.
2- Educación artística e cultura visual.	2.1 Contemporaneidade e cultura visual. 2.2 As novas linguaxes e comportamentos artísticos. 2.3 Propostas e estratexias no proceso de creación plástico e visual. 2.4 Adquisición de habilidades e destrezas técnico-artísticas para a creación.
3- Arte e educación. O museo e outros espazos de mediación.	3.1 O museo como recurso didáctico. 3.2 Entornos de creación: O espazo urbano e a paisaxe. 3.3 O patrimonio como ferramenta artística e de creación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	22	50
Resolución de problemas	12.5	37.5	50
Traballo tutelado	12	38	50

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballos ou exercicios que o/a estudante ten que desenvolver.
Resolución de problemas	Formulación de problemas e/ou exercicios de carácter conceptual ou procedimental relacionados coa materia.
Traballo tutelado	Planificación e desenvolvemento de maneira individual ou en grupo de traballos e propostas de creación.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado terá unha tutorización (presencial ou telemática) que facilite, na medida do posible o desenvolvemento óptimo dos traballos propostos.
Resolución de problemas	O alumnado terá unha tutorización (presencial ou telemática) que facilite, na medida do posible o desenvolvemento óptimo dos traballos propostos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Avaliación a través da participación e resolución de propostas, interpretación, valoración crítica e recoñecemento de contidos propios da materia.	30	A1 B2 C55 D1 B3 C56 D7 B11 D8 D9 D14 D18 D22

Resolución de problemas	Avaliación a través da entrega e exposición de exercicios. Execución técnica adecuada de procedementos e experimentación de carácter artístico, plástico e visual.	35	B11	C55	D1 D7 D8 D14 D18
Traballo tutelado	Avaliación a través da entrega, traballos prácticos, traballos teóricos e proxectos. Execución técnica/ conceptual adecuada de procedementos e experimentación de carácter artístico, plástico e visual.	35	B3	C55 C56	D8 D9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Evaluación continua: Se aplicarán as porcentaxes e conceptos anteriores.

O alumnado que siga a avaliación continua terá que entregar todos os traballos, exercicios e probas para ser avaliado nesta modalidade, así como cumprir coa asistencia obrigatoria.

Para superar a materia será necesario obter unha media de 5 calculando as porcentaxes detalladas en cada un dos bloques de avaliación. Imprescindible ter un 4 como nota mínima en cada un dos bloques para que se proceda a calcular a nota media.

Avaliación global: Os estudantes que opten pola modalidade de avaliación global deberán comunicalo por escrito ao responsable da materia nun prazo máximo dun mes desde o inicio da docencia da materia. Esta elección suporá a anulación automática de todas as cualificacións obtidas mediante o método de avaliación continua.

Neste caso, a avaliación será da seguinte maneira:

- Lección maxistral/proba final de avaliación de coñecementos teóricos. 40%
- Resolución de problemas e/ou exercicios: Varias entregas independentes (mínimo de 3) de problemas ou exercicios que se avaliarán de forma independente, tendo en conta a execución técnica/ conceptual adecuada de procedementos e experimentación de carácter artístico, plástico e visual. 60%

CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA

Na convocatoria extraordinaria, o *estudiantado *deberá presentar e superar o mesmo número de traballos e segundo as mesmas características requiridas na metodoloxía global. Os exercicios deberán presentarse nun exame final, que se realizará durante o período oficial de exames.

A avaliación será da seguinte maneira:

- Lección maxistral/proba final de avaliación de coñecementos teóricos. 40%
- Resolución de problemas e/ou exercicios: Varias entregas independentes (mínimo de 3) de problemas ou exercicios que se avaliarán de forma independente, tendo en conta a execución técnica/ conceptual adecuada de procedementos e experimentación de carácter artístico, plástico e visual. 60%

A non presentación dalgún dos exercicios suporá suspender a materia, tanto en convocatoria ordinaria como extraordinaria.

Datos de avaliación:

Pódense consultar todas as datas das probas de avaliación aprobadas polo centro na páxina web oficial do mesmo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Agirre, I., **Teorías y prácticas en educación artística. Ideas para una revisión pragmatista de la experiencia estética.**, Universidad Pública de Navarra,

Hernández, F., **Educación y cultura visual**, Octaedro,

Eisner, E., **Educación y visión artística**, Paidós,

Freedman, K., **Enseñar la cultura visual. Currículum, estética y la vida social del arte**, Octaedro,

Bibliografía Complementaria

Antúñez, N.; Avila, N.; Zapatero, D., **El arte contemporáneo en la educación artística**, Eneida,

Acaso, M.; Belver, M.; Nuere, S.; Moreno, M^a del Carmen; Antúnez, **Didáctica de las artes y la cultura visual**, Akal,
L^oECUYER, C., **Educación en el asombro**, Plataforma,
CUADERNOS DE PEDAGOGÍA, **Educación con la naturaleza**, 439,
López Abril, Vega M. y Loren L., **El arte como herramienta ambiental**, Centro Nacional de Educación Ambiental, 2017

Heras Hernández, F., **EntreTantos. Guía práctica para dinamizar procesos participativos sobre problemas ambientales y sostenibilidad**, GEA, SCL, 2003

Hernández, F. y Calderón, N., **La investigación artística Un espacio de conocimiento disruptivo en las artes y en la universidad**, Octaedro, 2019

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica das artes plásticas e visuais/P02G120V01401

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Teoría e historia da educación/P02G120V01102

Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento/P02G120V01104

Expresión e linguaxe musical/P02G120V01403

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Didáctica das artes plásticas e visuais/P02G120V01401

Outros comentarios

- A guía docente é unha declaración de intencións.

- O alumnado que non asista as aulas debe de informar os primeiros 15 días do curso.

- Considerarase o alumnado non asistente o que falte un 80% as aulas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Ética e deontoloxía profesional**

Materia	Ética e deontoloxía profesional			
Código	P02G120V01903			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Caruncho Michinel, María Cristina			
Profesorado	Caruncho Michinel, María Cristina			
Correo-e	caruncho@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de Ética e deontoloxía profesional tenta ofrecerlle ó alumnado os elementos instrumentais e conceptuais básicos para o achegamento á Ética. Proporcionarlle os conceptos fundamentais para a comprensión de textos relacionados coa Ética que lle permitan analizar, sintetizar e valorar criticamente as diferentes teorías da Ética proposta nos contidos e a posibilidade de aplicalas á realidade actual da sociedade e do ámbito educativo. Tenta tamén motivar ó alumnado sobre a importancia que a formación ética desempeña no seu traballo profesional.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais

D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1.- Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais	A2	B8 B10	C8 C10 C13 C23	D1 D2 D9 D12 D15
2.- Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática	A3	B9 B12	C10	D12 D13 D15
3.- Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e interxeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social, desenvolvemento sostible.	A3	B8 B11 B12	C23 C29	D1 D2 D13 D15 D17
4.- Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico	A3	B4 B5 B8 B11	C23 C29	D7 D14 D15 D19
5.- Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos.				D8 D15 D17
6.- Capacidade de analizar e sistematizar a información, e administrar e ser responsable do seu propio traballo	A2	B9	C13	D1 D2 D3 D6 D14
7.- Capacidade para investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual.		B8 B10 B11 B12	C23	D1 D2 D3 D6 D14
8.- Saber distinguir moral e ética. Coñecer os rasgos formais do discurso ético. Coñecer os desafíos máis destacados plantexados á ética como proposta universalizable e as principais metodoloxías seguidas na resolución das controversias morais. Coñecer as claves para entender e valorar as principais teorías éticas normativas, as dificultades de xustificación de determinados principios morais, así como as claves para entender e valorar destacadas propostas éticas de resolución de conflitos morais que preocupan a sociedade do noso tempo.	A1 A2 A3	B12	C23	D1 D6 D14
9.- Capacidade para recoñecer e analizar criticamente argumentos éticos de nivel básico para recoñecer as cuestións esenciais que subxacen ás controversias morais que persisten nas nosas sociedades.				D6 D14 D16
10.- Capacidade de afrontar autonomamente os problemas que suscitan as teorías éticas e consideralos un reto a súa propia forma de pensar.				D7 D15 D16 D17 D20
11.- Capacidade de recoñecer a relevancia e a utilidade social da ética e de recoñecer as constantes implicacións éticas que ten a práctica educativa e tomar conciencia das mesmas.				D15 D22
12.- Capacidade de consolidar unha identidade docente ética comprometida coa súa responsabilidade social no contexto educativo				D7 D9 D14 D15 D16 D22

13.- Habilidade para xestionar e resolver conflitos, dilemas e problemas éticos vinculados coa tarefa educativa.	D7 D8 D9 D13 D15 D22
14.- Contribuir á reflexión sobre a autonomía profesional do mestre.	D14 D15
15.- Contribuir á promoción das mellores prácticas da profesión educativa.	D15 D22

Contidos

Tema	
I.- Introducción: a formación moral e o ámbito educativo.	1.- Introducción ás teorías do desenvolvemento moral. 2.- Modelos de educación moral.
II.- Ética e moral: aproximación conceptual.	3.- A moral: bases socioantropolóxicas da moral. 4.- A Ética: teorías e problemas de fundamentación. 5.- A Ética e os seus lindes. 6.- Deontoloxismo vs. Teleoloxismo. Teorías éticas contemporáneas. 7.- Éticas Aplicadas: principios morais e casos prácticos.
III.- Ética, educación e Dereitos Humanos.	9.- Ética da diferenza. 10.- Ética e democracia. 11.- A xustiza: ética, cidadanía e desenvolvemento.
IV.- Ética e deontoloxía profesional.	12.- Deontoloxía profesional e ámbito educativo. 13.- Transformacións socioculturais e formación ético-moral: actitudes fronte a fenómenos como a discriminación, educación e xénero, etc.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	2	12.5	14.5
Estudo de casos	7.5	20	27.5
Estudo previo	0	10	10
Seminario	5	0	5
Traballo tutelado	6	45	51
Lección maxistral	30	10	40
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Presentación e exposición dos traballos desenvolvidos individualmente e/ou en grupo.
Estudo de casos	Plantexamento e resolución de supostos prácticos que, individualmente e/ou en grupo, deberá desenvolver o alumnado.
Estudo previo	Repaso e estudo das nocións introducidas nas sesións teóricas e seminarios. Lectura e recensión crítica de materiais propostos para a aprendizaxe e para a elaboración do cartafol/dossier.
Seminario	Resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumno/a no proceso de aprendizaxe, e apoio na elaboración dos traballos individuais e/ou en grupo.
Traballo tutelado	Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo sobre algún aspecto do temario, titorizados polo profesor.
Lección maxistral	Método expositivo. Lección maxistral dos contidos teóricos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Resolvanse as dúbidas e dificultades que o alumnado encontre na elaboración das tarefas: traballo, comentarios, etc.
Seminario	Resolvanse as dúbidas e dificultades que o alumnado encontre na elaboración das tarefas: traballo, comentarios, etc.

Avaliación

Descrición	Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe

Presentación	Exposición dos traballos elaborados en grupo e do cartafol/dossier individual.	10	A1 A2	B8 B10 B12	C8 C10 C13 C23	D1 D2 D6 D9 D14 D15 D16
Estudo de casos	Estudo, análise e debate sobre os casos prácticos vecellados ao temario da materia.	10	A1 A2 A3	B8 B10 B12	C13 C23	D1 D7 D9 D14 D15 D16 D20
Traballo tutelado	Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo sobre algún aspecto do temario, titorizados polo profesor.	40	A1 A2	B8 B10 B12	C8 C10 C13 C23	D1 D2 D6 D9 D12 D14 D16 D20 D22
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame da materia	40				

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modelo A (avaliación continua): O alumnado ten que alcanzar o 50% en cada unha das probas para superar a materia, a avaliación continua da materia permitirá ir adquirindo co traballo cotidian a puntuación . Segunda convocatoria: de non ter superada algunha das probas ou actividades obxecto da avaliación, poderán recuperarse na convocatoria de xullo. As cualificacións obtidas nos apartados estudo de casos e análise de situacións e presentacións e exposicións dos traballos manteranse para aqueles alumnos que vayan facer o examen na segunda convocatoria. De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. As datas oficiais dos exames poden consultar na web da Facultade, no apartado Organización Académica <http://feduc.webs.uvigo.es/index.php>.)
 Todo alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante o modo en que se establezca na guía docente).

Modelo B (avaliación global): O estudantado que non asista regularmente á clase terá que realizar un exame final de toda a materia.

Na segunda convocatoria procederase ao mesmo sistema de avaliación.

toda copia o plaxio será valorada cun 0 na parte que se produza.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

MORATALLA, A. D.;, **Ética para educadores.**, 1ª, PPC, 2008

CAMPS, Victoria, **Breve historia de la Ética**, 1ª, RBA, 2013

GARCÍA LÓPEZ, R., JOVER OLMEDO, G y ESCÁMEZ SÁNCHEZ, J., **Ética profesional docente**, 1ª, Síntesis, 2010

GUERRERO, A., **Apuntes de filosofía moral**, 1ª, Playa de Akaba, 2010

MARTÍNEZ NAVARRO, E., **Ética profesional de los profesores**, 1ª, Desclée de Brouwer, 2010

PÉREZ GÓMEZ, A., "Aprender a educar. Nuevos desafíos para la formación de docentes". **Revista Universitaria de Formación del Profesorado**, Vol. 24. Nº 2 (37-60), 2010

FUENTES, J.L., **Ética para la excelencia educativa**, Síntesis, 2019

Bibliografía Complementaria

HERRERA GUIDO,R (COORD), **Hacia una nueva ética**, 1ª, Siglo XXI, 2006

VILLAR MARTIN, j, **Algunas ideas claves sobre ética aplicada en educación**, IPSE, 2015

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase o seguimento diario da asignatura e a participación en todas as actividades co fin de ter una avaliación continua

DATOS IDENTIFICATIVOS**Agrupacións instrumentais para a escola primaria**

Materia	Agrupacións instrumentais para a escola primaria			
Código	P02G120V01921			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García Pintos, Isidro			
Profesorado	García Pintos, Isidro			
Correo-e	isidrogarcia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Agrupacións instrumentais para a escola forma parte da Área de Didáctica da Expresión Musical e engloba os coñecementos instrumentais, compositivos, interpretativos e de dirección da educación musical de nenos e nenas en idade escolar.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturais
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
C54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
C55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

1. Comprensión dos principios que contribúen á formación histórica, cultural, persoal e social desde a música instrumental.	B3 B11	C15 C54	D7 D9 D12 D18
2. Coñecementos das posibilidades e limitacións dos instrumentos Orff	B8	C15	D7 D9 D16 D18
3. Coñecemento do currículo escolar da educación musical, no seu aspecto musical.	B11	C2 C15 C17 C53 C54 C55	D5 D7 D12 D14 D16 D17
4. Adquisición de recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais dentro e fóra da escola.	B2 B3 B4 B8 B11	C2 C6 C13 C15 C17 C53 C55	D2 D5 D7 D8 D9 D10 D12 D17 D18 D21
5. Manexo e organización de instrumentos didácticos.	B2 B3 B4 B11	C17 C54 C55	D2 D7 D8 D9 D10 D13 D16 D17 D18 D19
6. Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	B8	C13 C15 C17 C54 C55	D2 D7 D8 D9 D10 D15 D17 D19 D21
7. Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	B8	C6 C17	D7 D16
8. Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	B8	C55	D2 D7 D9 D14 D15 D17 D19 D21
9. Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	B8	C13	D15 D17 D19
10. Capacidade para aplicar os principios técnicos e pedagóxicos ás agrupacións instrumentais	B4 B8 B11	C17	D2 D7 D8 D13 D18
11. Elaboración e adaptación de repertorios musicais de diferentes estilos e xénero.	B2 B3	C54	D2 D5 D7 D8 D9 D16 D18

Contidos

Tema

Coñecer a orquestra escolar, o seu valor didáctico Creación de diversas orquestras escolares para distintos niveis e recursos e pedagóxico na aula de música.

Aprender as técnicas básicas de manexo dos instrumentos musicais escolares de son determinado e indeterminado Técnica con baquetas para instrumentos de placa e de percusión.

Desenvolvemento de habilidades para tocar instrumentos de parche.

Saber crear unha lista instrumental partindo dun tema musical Aprendizaxe das normas básicas de harmonía, transportes tonais e modais, para a creación dunha instrumentación

Saber adaptar unha peza instrumental polifónica a instrumentos de placa e percusión. Coñecer a relación tímbrica entre instrumentos musicais clásicos e os instrumentos Orff.

Demostrar saber organizar e dirixir os arranxos creados.

Realizar arranxos e adaptacións para orgánicos instrumentais predeterminados. Relacionar os temas para instrumentos orquestais coas posibilidades dos instrumentos Orff: altura e timbre.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	7	0	7
Traballo tutelado	10.5	52.5	63
Traballo tutelado	10	30	40
Práctica de laboratorio	25	15	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Realización práctica (dirección, interpretación e realización global) de obras e arranxos.
Traballo tutelado	Coñecemento da técnica (pedal, ostinato, bordón, etc..) necesaria para o arranxo de pezas infantís.
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas. Consultas e seguimento dos traballos
	Capacidade autónoma do alumno

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Participación e implicación nas distintas tarefas que se realizan na aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Presentación	Dirección, interpretación e montaxe global dunha obra elixida para conxunto instrumental Orff no concerto-exame final.	30	B2 B4	C2 C6 C13 C53 C54	D2 D7 D8 D9 D12 D16 D17 D18 D19
Traballo tutelado	Realización de arranxos sobre cancións infantís e obras instrumentais. Demostrar nun exercicio presencial saber crear un arranxo infantil sobre unha peza dada.	30	B2 B4	C2 C6 C13 C15 C17 C53 C54 C55	D2 D5 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19

Traballo tutelado Participación, implicación e asistencia á clase.	40	B2 B4 B11	C2 C6 C17 C54 C55	D2 D5 D7 D8 D14 D16 D18
Dirección e interpretación de traballos realizados na aula.				

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación continua: a que se efectúa mediante un conxunto de probas ou actividades realizadas ao longo do período formativo vencellado á materia e que deben permitir valorar o progreso de cada estudante ao longo do dito período.

Avaliación global: a que se leva a cabo a través dunha "proba de avaliación global" una vez finalizado o período formativo vencellado á materia.

O alumnado que non asista ás clases ou que non acade a asistencia mínima para ser avaliado na avaliación continua, deberá poñerse en contacto co profesorado da materia, o cal lle indicará as tarefas que debe realizar para superar a mesma.

Estas tarefas consistirán fundamentalmente en:

Prácticas:

execución de fragmentos musicais tocando un instrumento escolar

demonstrar saber dirixir unha peza musical e saber crear un acompañamento

Saber instrumentar unha peza musical para orquestra escolar

Teóricas:

Demostrar coñecer os elementos da linguaxe musical:

melodía (notas, escalas, modos e tonalidades)

harmonía (Pedal, Bordón, Ostinatos e Acordes)

ritmo (sílabas, Kodaly, Sistema cronométrico).

Asimesmo, para o alumnado que non supere a materia na primeira convocatoria, na segunda convocatoria (xullo) só se avaliarán as competencias non acadadas na primeira convocatoria.

As datas de exames se poden consultar na web da facultade no apartado de organización académica

<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Lucato, Marco, **Armonización y orquestación de seis canciones infantiles**, C.I. D. M., 1994

Orff, Carl, **Schulwerk Vol 1,2,3,4,5.**, Ed. U.M. Española, 1979

ÁLVAREZ, V, **La orquesta en la escuela.**, Ricordi, 1997

AKOSCHKY, J., **Cotidiáfonos. Instrumentos sonoros realizados con objetos cotidianos**, Ricordi, 1988

Bibliografía Complementaria

ARRIAGA, C., CÁMARA, A. eta GARAIZAR, C., **Musika Egiten**, Anaya-Haritz/Eusko Ikaskuntza., 1997

AUTUORI, G., **Instrumentos musicales**, Ed. Parramón, 1983

BAINES, A., **Historia de los Instrumentos Musicales**, Ed. Taurus,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Expresión e linguaxe musical/P02G120V01403

DATOS IDENTIFICATIVOS**Novas tecnoloxías para a educación musical en primaria**

Materia	Novas tecnoloxías para a educación musical en primaria			
Código	P02G120V01925			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Costa Vázquez, Luís			
Profesorado	Costa Vázquez, Luís			
Correo-e	luiscosta@uvigo.es			
Web	http://http://fced.uvigo.es/gl/docencia/			
Descrición xeral	Coñecemento das novas tecnoloxías para a educación musical na escola e a súa aplicación práctica para o alumnado. Recursos musicais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturais
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Saber elaborar un arranxo editado electrónicamente, e traballar a partir de el para elaborar propostas concretas de realización na aula de música

A2 B3 C11 D2
 A5 B4 C13 D5
 B8 C15 D7
 B11 C17 D8
 C53 D9
 D10
 D12
 D13
 D15
 D16
 D17
 D18
 D19
 D21

Contidos

Tema	
Iniciación ao uso de editores: Encore e Musescore. Descrición e coñecemento dos interfaces	1.Descrición e coñecemento dos interfaces. 2.Formato de partituras, e parámetros xerais de edición. 3. Introducción de notas, con ratón e teclado alfanumérico. 4. Uso das paletas de matices, e demais paletas.
Coñecemento de editores musicais de software libre	5. Traballo con polifonía e voces. 6. Introducción de notas con teclado musical. 7. Edición de partitura e simulacións de audio
Elaboración de arranxos a partir dos documentos electrónicos do editor de partituras.	1. A disposición da partitura xeral e a instrumentación 3. Extracción de partes, transportes e arranxos.
Búsqueda e manexo de recursos en rede	1. Utilización dos buscadores de recursos musicais electrónicos 2. Descarga e elaboración dos recursos do MIDI a formatos de edición

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas con apoio das TIC	24	0	24
Lección maxistral	22.5	0	22.5
Presentación	0	10	10
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	0	30	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	20	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	37.5	39.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Práctica dos contidos da materia na aula de informática en ordenador individual por alumno/a TIC
Lección maxistral	Exposición de contidos mediante proxección aberta
Presentación	Presentación pública de traballos e propostas elaboradas polo alumnado
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Búsqueda de información na rede e elaboración de traballos e proposta didácticas

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Realizárase durante os períodos de titoría, ben en despacho, ben na aula de informática segundo o tipo de atención precisa. Asemesmo están dispoñibles os recursos telemáticos: correo electrónico e despacho virtual.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de traballos partindo dos editores Encore e Muscore e doutros recursos e páxinas web dispoñibles na Rede.	30	A2 A5	B11	D2 D5 D7 D16 D21
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de traballos partindo dos editores Encore e Muscore e doutros recursos e páxinas web dispoñibles na Rede.	30	A2 A5	B11	D2 D5 D7 D16 D21
Resolución de problemas e/ou exercicios	Seguimiento diario das prácticas na aula	40	A2 A5	B11	D2 D5 D7 D16 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia regular ás clases presenciais supón o 40% da porcentaxe de cualificación. Cada falta de asistencia non xustificada implicará un desconto neste apartado, de 0,5 pts.

Os traballos e probas supoñen o 30% da cualificación, para cada unha das DUAS probas.

1) Cualificación polo sistema de Avaliación Contínua

a) Asistencia ás aulas 40%

b) Probas realizadas ao longo do curso 30% por cada unha das dúas

Non se volverán a examinar os contidos xa aprobados.

2) Cualificación polo sistema de Avaliación Globala) Realización de unha proba práctica Final que acredite o acadamento das competencias asociadas aos contidos da materia (uso de editores e recursos en rede). A proba supón o 60% da cualificación. b) Presentación de un máximo de dous traballos que se tratarán directamente co docente responsable da materia. 40% da cualificación

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de nullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón correspondente

<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

HECQUET, A., **Entorno MIDI y sus aplicaciones**, Madrid. Ed. RA-MA, 1990

NÚÑEZ, A., **Informática y electrónica musical**, Madrid. Ed. Paraninfo, 1992

Bibliografía Complementaria

BUSQUETS, F.-ORDINAS, J., **Curs d'Informàtica i Educació Musical**, Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d, 1992

PENFOLD, R.A., **MIDI Avanzado**, Madrid. De. RA-MA, 1992

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Técnica vocal e práctica coral/P02G120V01926

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Agrupacións instrumentais para a escola primaria/P02G120V01921

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Expresión e linguaxe musical/P02G120V01403

Outros comentarios

Recursos en rede

- JUAN, Luis E. & SAGREDO, E. Manual Encore (Inglés y Castellano).

<http://sauce.pntic.mec.es/~apinos/encore45/manualencore45.htm#arriba>

- Manual de usuario Muscore. <https://musescore.org/es/manual-de-usuario-0>

DATOS IDENTIFICATIVOS**Técnica vocal e práctica coral**

Materia	Técnica vocal e práctica coral			
Código	P02G120V01926			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Costa Vázquez, Luís			
Profesorado	Costa Vázquez, Luís			
Correo-e	luiscosta@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral

En virtude da aprobación dos Proxectos de Innovación Docente en Centros da Universidade de Vigo onde interveñen 5 materias dos títulos de Educación Infantil e Educación Primaria e alumnado de diferentes cursos, esta materia tenta unha planificación interdisciplinar que permita ao alumnado experimentar unha experiencia metodolóxica. cambio que facilite a aprendizaxe por habilidades para adaptarse a unha sociedade en constante cambio.

O obxectivo deste proxecto é analizar a posibilidade de establecer unha estrutura curricular específica no currículo do profesorado de educación infantil e primaria mediante unha experiencia piloto para observar a viabilidade dunha nova planificación educativa, vinculando o deseño curricular nas distintas disciplinas. Esta estrutura trata de converter o proceso educativo en aprendizaxe funcional, de tal xeito que o futuro docente traballe cunha metodoloxía interdisciplinar que despois deberá aplicarse na aula.

A materia de Técnica Vocal e práctica coral en Educación Primaria está integrada neste proxecto e pretende achegar ao alumnado os coñecementos e experiencias necesarias para desenvolver o proceso de ensino-aprendizaxe a través do canto e como parte importante deste proxecto interdisciplinar. A formación vocal é un dos parámetros fundamentais da educación musical. Nesta materia traballarase o repertorio vocal de Educación Primaria a través do ensino da música utilizando diferentes metodoloxías, así como os coñecementos teóricos necesarios para establecer noções básicas que permitan ao alumnado coñecer as principais ferramentas á hora de abordar o canto coral na escola. elementos que entran en acción nos procesos do canto coral. Traballarase a importancia do canto como elemento didáctico da educación musical e da interdisciplinariedade, entre outros temas.

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B2	Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informais e colaborar no seu tratamento
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturais
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
C54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical

C55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
C56	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprensión dos principios que contribúen á formación histórica, cultural, persoal e social desde a música vocal.	A2	B3 B11	C2 C7 C17	D1 D2 D5 D7 D8 D12 D15 D16 D17 D18 D19 D21
Coñecemento das posibilidades e limitacións da voz falada e cantada nos escolares.		B3 B4	C2 C15	D2 D5 D7 D8 D9 D17 D19 D21
Coñecemento do currículo escolar da educación musical, relacionado co canto.		B2 B3	C2 C6 C7 C11 C54	D2 D10 D14
Adquisición de recursos para fomentar a participación ó longo da vida en actividades musicais dentro e fóra da escola	A2	B3 B11 B12	C7 C17 C55	D1 D2 D5 D8 D13
Técnica vocal infantil: organización da voz no canto coral.		B2 B3 B11	C2 C17 C55 C56	D9 D10 D12 D13 D16
Habilidade de liderazgo, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	A2	B3 B8	C6 C11 C13 C54	D7 D8 D9 D12 D17 D18 D19 D21

Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	A2	B3 B4 B8	C2 C11 C13 C54 C56	D1 D2 D7 D9 D16 D17
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional	A2	B2 B3 B4 B8 B11 B12	C2 C4 C6 C7 C15 C17 C54 C55	D1 D2 D7 D8 D14 D15 D16 D17 D18
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional	A2	B4 B8	C6 C13 C56	D7 D8 D14 D15
Capacidade para aplicar os principios técnicos e pedagóxicos á técnica vocal e canto coral.	A2	B2 B3	C2 C4 C6 C53 C54	D2 D5 D7 D17 D18
Elaboración e adaptación de repertorios musicais de diferentes estilos e xénero para voces infantís.	A2	B2 B4 B11	C2 C6 C7 C17 C54	D1 D2 D5 D7 D8

Contidos

Tema

1. A fisioloxía e patoloxía vocal, o seu valor didáctico e pedagóxico na aula de música.	1.1 O desenvolvemento da voz dos nenos e nenas de 0-6 anos. 1.2 Clasificación das voces 1.3 Patoloxías docentes referidas ao emprego da voz
2.A canción e o canto na educación infantil	2.1 Criterios de selección vocal para o repertorio da Educación Infantil. Clasificación de cancións 2.2 O proceso de ensino-aprendizaxe das cancións na Educación Infantil 2.3 Elaboración dun cancionero dende o punto de vista musical e globalizador
3.Didáctica do canto na escola	3.1 Análise de cancións 3.2 Realización de arranxos para voces escolares 3.3 Interpretación e creación de cancións 3.4 Lectura a primeira vista de partituras vocales de utilización escolar. 3.5 A improvisación vocal na aula:recursos e estratexias.
4. A interdisciplinariedade na educación vocal	4.1 Deseño de sesións e unidades didácticas de voz e canto a través do traballo interdisciplinar 4.2 Proxectos de innovación docente a través da práctica coral

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	4	6
Lección maxistral	10	15	25
Aprendizaxe baseado en proxectos	11	45	56
Eventos científicos	2	8.5	10.5
Prácticas de laboratorio	13.5	5	18.5
Gamificación	11	20	31
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Proxecto	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Actividades introductorias	Nos primeiros días de clase explicarase o programa da materia, ofrecerase o material preciso e explicarase a avaliación da materia
Lección maxistral	A Lección maxistral utilizarase para a explicación dos contidos teóricos. Constitue unha actividade presencial na aula mediante a utilización de medios personais e audiovisuais. Estas leccións estrutúranse en catro partes: introdución, desenvolvemento, conclusións e debate, para explicar e aclarar os conceptos clave tanto teóricos como prácticos. As sesións maxistras realizaranse con todo o grupo clase co fin de o alumnado domine os principios e conceptos traballados e adquira unha cultura argumentativa que lle axudará a resolver as partes teóricas do proxecto.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Utilizarase como metodoloxía base o Aprendizaxe Basado en Proxectos ou Project Based Learning (PBL). Trátase dunha metodoloxía didáctica que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuxo obxectivo é que o alumnado alcance o dominio duns contidos mediante a realización dun proxecto. Siguiendo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o deseño por proxectos é o seguinte: * Planificación da investigación * Selección do tema * Recollida da información * Aplicación * Análise de datos * Informe * Seguimento e avaliación O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica integrada que se realizará individualmente ó longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén un apartado de deseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no ordenador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica. A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co deseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica. Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo cos compañeiros onde se realizará unha retroalimentación do proceso para corrixir o antes posible os posibles erros no desenvolvemento do proxecto, e a experiencia dos compañeiros de outros cursos o que permitirá una coavaliación do proceso. Utilizaranse diferentes estratexias didácticas, como a gamificación, técnicas cooperativas ou a aula invertida e recursos e materiais propios de cada disciplina. No desenvolvemento do proxecto cumpren un papel fundamental as contornas virtuais de aprendizaxe que neste caso virán desenvolvidas a través da plataforma (MOOVI)
Eventos científicos	O alumnado poderá aportar documentación de outros eventos educativos que se realicen na facultade, na universidade ou no contexto social próximo sempre que axuden o desenvolvemento exitoso da materia e a asimilación e dominio dos contidos
Prácticas de laboratorio	Neste tipo de sesións o alumnado traballare de xeito práctico os diferentes contidos propondo aplicacións didácticas aos problemas propostos e valorando a súa resolución
Gamificación	Con carácter permanente propoñerase ao alumnado a realización de prácticas a través de métodos de gamificación que serán recollidos e postos en práctica co uso das TIC

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para seguir con éxito o desenvolvemento da materia: Durante a realización dos proxectos o alumnado poderá comprobar se o seu traballo é correcto a través de modelos comparativos. Nas Titorías grupais o alumnado pode ir comprobando a evolución na aprendizaxe mediante a retroalimentación do proceso tanto na relación co profesor como cos seus compañeiros (co-avaliación). Intentaremos poñer en común os avances e estado actual do rendemento individual e de grupo. Ademais disporá de probas de autoavaliación co fin de reflexionar de forma sistemática sobre o que se está a facer, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contidos impartidos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Gamificación	Con carácter continuo o alumnado fara entrega a través de retos propostos ao longo do curso de diferentes retos gamificados en base a diferentes propostas didácticas referidas aos contidos da materia	30 A2	B3 C7 D9 B4 C17 D12 C54 D15 D17 D18 D19 D21

Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado interpretará, arranxará e contestara unha serie de preguntas acerca do repertorio vocal proposto. Nas condicións que se determinen ao comenzo da impartición da materia	30	A2	B2 B8	C2 C6 C15	D1 D7 D8 D13 D16 D18 D19 D21
Proxecto	O proxecto final consistirá na presentación dunha unidade didáctica integradaa través da práctica vocal. Este proxecto será presentado nas datas que se establezcan.	40	A2	B4 B11	C7 C15 C17 C55 C56	D1 D2 D9 D13 D17 D18 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia, o alumnado deberá obter polo menos o 50% da súa nota total en todas e cada unha das partes avaliábeis. A cualificación final virá dada pola suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes, sendo necesario aprobar cada unha delas de forma illada.

O alumnado que asista regularmente ás clases seguirá a metodoloxía de avaliación continua.

No caso do alumnado que non asista ás clases con regularidade, seguirá a metodoloxía de avaliación global e a primeira semana de clase deberá contactar co profesor responsable. Este alumnado deberá obter polo menos o 50% da súa nota total en todas e cada unha das partes avaliábeis. A cualificación final virá dada pola suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes, sendo necesario aprobar cada unha delas de forma illada. Os traballos a avaliar na convocatoria ordinaria entregaranse nos mesmos prazos estipulados para o alumnado asistente a clase e anunciáranse coa mesma antelación a todos.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AIZPURUA, P., **Teoría del conjunto coral**, Real Musical, 1981

BLASCO, V., **Manual de técnica vocal: ejercicios prácticos.**, Ñaque, 2003

Bibliografía Complementaria

ALSINA, P., **El área de educación musical. Propuestas para aplicar en el aula**, Graó, 1997

ALIO, M., **Reflexiones sobre la voz.**, Ed. Clivis, 1993

AZNAREZ, J. J., **Didáctica del lenguaje musical: consideraciones pedagógicas para una formación musical natural, integral y constructiva.**, Edición Serie Música para todos, 1992

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Novas tecnoloxías para a educación musical na escola/P02G110V01942

Outros comentarios

Dado o carácter práctico da materia se recomenda un estudo diario e asistencia a clase continuada

DATOS IDENTIFICATIVOS**A educación física como medio de interdisciplinaridade**

Materia	A educación física como medio de interdisciplinaridade			
Código	P02G120V01941			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Vila Suarez, María Elena			
Profesorado	Varela Martínez, Silvia Vila Suarez, María Elena			
Correo-e	evila@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia enfocada a traballar diferentes contidos do grado de Educación Primaria a través da motricidade. En virtude da aprobación dos Proxectos de Innovación Docente en Centros da Universidade De Vigo donde están involucradas 5 materias dos títulos de Educación Infantil e Educación Primaria e alumnado de diferentes cursos esta materia pretende una planificación interdisciplinar que permita ó alumnado experimentar un cambio metodolóxico que lles facilite una aprendizaxe por competencias para adaptarse a unha sociedade en constante cambio. O obxectivo deste proxecto é: Analizar a posibilidade de establecer unha estrutura curricular específica no currículo do profesorado de educación infantil e primaria mediante unha experiencia piloto que permita establecer a viabilidade da nova planificación educativa vinculando o deseño do currículo nas distintas disciplinas. Esta estrutura trata de converter o proceso de ensino nunha aprendizaxe funcional, de tal xeito que o futuro docente traballe cunha metodoloxía interdisciplinar que despois deberá aplicarse na aula.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
C58	Coñecer o currículo escolar da educación física
C59	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola
C60	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma

D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber promover a adquisición de hábitos ao redor da autonomía e relación interdisciplinar dos fenómenos motores.	A1	B2	C57	D1
	A2	B5	C58	D2
	A4	B11	C60	D6
		B12	C61	D7
				D8
				D10
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D21
Ser capaz de crear, seleccionar e avaliar tarefas físico-motrices e promover a aprendizaxe a través de actividades con sentido e relación interdisciplinar.	A1	B1	C58	D1
	A2	B2	C59	D2
	A3	B4	C60	D7
		B10		D8
				D12
				D14
				D15
				D16
				D18
				D19
				D21
				D22
Deseñar actividades físicas, lúdicas e motrices interdisciplinares encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices seguras e saudables.	A1	B2	C57	D1
	A4	B4	C58	D2
		B5	C60	D8
		B10	C61	D9
				D10
				D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D21
				D22
Ser capaz de crear e manter liñas e lazos de comunicación coordinados coas familias para incidir máis eficazmente nos procesos educativos interdisciplinares referidos ao xogo e movemento.	A3	B4	C57	D6
	A5	B5	C58	D7
		B8		D10
		B12		D12
				D14
				D15
				D17
				D19
				D21
				D22

Contidos	
Tema	
BLOQUE TEMATICO1. A motricidade como ferramenta e nexa interdisciplinar.	Introdución e conceptos. A complexidade. A Educación Física e a motricidade. A interdisciplinariedade. Transferencia e enfoque globalizador. Ambitos de experiencia na Educación primaria. Areas e a súa relación coa E.F.
BLOQUE TEMATICO 2. Metodoloxía para a integración de contidos motrices interdisciplinares.	Programación da E.F. medios e métodos. A E.F. no currículo de Primaria. Proxecto Educativo e Proxecto Curricular. O papel activo do alumno na aprendizaxe interdisciplinar. Contidos guía. Psicomotricidade, Xogo en E. Primaria e Pre-deporte.
BLOQUE TEMATICO 3. Actividades físicas interdisciplinares. Propostas e recursos prácticos	Actividades interdisciplinares. Traballo con proxectos. Temas transversais en Educación Primaria. Propostas e recursos prácticos.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	20	25	45
Resolución de problemas de forma autónoma	1	20	21
Prácticas con apoio das TIC	2.5	0	2.5
Eventos científicos	2	2	4
Seminario	9	7.5	16.5
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	40	50
Observación sistemática	0	1	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	0	4
Proxecto	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Nos primeiros días de clase explicarase o programa da materia.
Lección maxistral	A clase magistral será utilizada para a explicación dos contidos teóricos. Constitúe a actividade presencial na aula mediante o uso de medios persoais e audiovisuais. Estas leccións estrutúranse en catro partes: introdución, desenvolvemento, conclusións e discusión explicar e aclarar os conceptos clave, tanto teóricos como prácticos. As sesións maxistrais realizaranse con todo o grupo clase para que o alumnado domine os principios e conceptos traballados e adquira unha cultura argumentativa que lle axudará a resolver as partes teóricas do proxecto.
Resolución de problemas de forma autónoma	Traballo individual autónomo.
Prácticas con apoio das TIC	Procura e practica con recursos TIC.
Eventos científicos	O alumnado poderá achegar documentación doutros eventos educativos que teñan lugar na facultade, universidade ou no contexto social inmediato sempre que axuden ao desenvolvemento exitoso da materia e a asimilación e dominio dos contidos.
Seminario	Organizarase un seminario monográfico sobre un tema de actualidade e sempre relacionados cun tema da materia para facilitar a comprensión do contido e a interdisciplinariedade que se dá no ámbito didáctico dada a complexidade do feito educativo.

Aprendizaxe baseado en proxectos Utilizarase como metodoloxía base o Aprendizaxe Basado en Proyectos ou Project Based Learning (PBL) ou a aprendizaxe en servizo. Trátase dun método didáctico que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuxo obxectivo é que o alumnado alcance o dominio dos contidos mediante a realización dun proxecto.

Siguiendo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o deseño por proxectos é o seguinte:

- * Planificación da investigación
- * Selección do tema
- * Recollida da información
- * Aplicación
- * Análise de datos
- * Informe
- * Seguimento e avaliación.

O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica integrada que se realizará en grupo ó longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén un apartado de deseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no ordenador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica.

A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co deseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica.

Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo cos compañeiros onde se realizará unha retroalimentación do proceso para corregir o antes posible os posibles erros no desenvolvemento do proxecto, e a experiencia dos compañeiros de outros cursos o que permitirá una coavaliación do proceso.

Utilizaranse diferentes estratexias didácticas, como a gamificación, técnicas cooperativas ou a aula invertida e recursos e materiais propios de cada disciplina. No desenvolvemento do proxecto cumpren un papel fundamental as contornas virtuais de aprendizaxe que neste caso virán desenvolvidas a través da plataforma (MOOVI).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral con apoio audiovisual dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas con apoio das TIC	Uso de recursos informáticos para a búsqueda de información sobre diferentes temas.
Eventos científicos	O alumnado poderá achegar documentación doutros eventos educativos que teñan lugar na facultade, universidade ou no contexto social inmediato sempre que axuden ao desenvolvemento exitoso da materia e a asimilación e dominio dos contidos.
Seminario	Organizarase un seminario monográfico sobre un tema de actualidade e sempre relacionados cun tema da materia para facilitar a comprensión do contido e a interdisciplinidade que se dá no ámbito didáctico dada a complexidade do feito educativo.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Utilizarase como metodoloxía base o Aprendizaxe Basado en Proyectos ou Project Based Learning (PBL) ou a aprendizaxe en servizo. Trátase dun método didáctico que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuxo obxectivo é que o alumnado alcance o dominio dos contidos mediante a realización dun proxecto. Siguiendo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o deseño por proxectos é o seguinte: * Planificación da investigación * Selección do tema * Recollida da información * Aplicación * Análise de datos * Informe * Seguimento e avaliación O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica integrada que se realizará grupalmente ó longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén un apartado de deseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no ordenador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica. A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co deseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica. Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo cos compañeiros onde se realizará unha retroalimentación do proceso para corregir o antes posible os posibles erros no desenvolvemento do proxecto, e a experiencia dos compañeiros de outros cursos o que permitirá una coavaliación do proceso. Utilizaranse diferentes estratexias didácticas, como a gamificación, técnicas cooperativas ou a aula invertida e recursos e materiais propios de cada disciplina. No desenvolvemento do proxecto cumpren un papel fundamental as contornas virtuais de aprendizaxe que neste caso virán desenvolvidas a través da plataforma (MOOVI).
Probos	Descrición
Proxecto	O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica interdisciplinar que se realizará de maneira grupal.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas de forma autónoma	Tarefas individuais.	20	A2 A3 A4	B8 B10 B12	C60	D1 D6 D7 D8 D14 D15 D16 D17 D18
Observación sistemática	Cualificación de asistencia, participación e resultados.	10	A2 A3	B5 B10	C61	D1 D6 D14 D21
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame Final da materia. En forma mixta, test, preguntas e exercicios supostos.	30	A1 A3 A4	B1 B2 B11	C57 C61	D6 D16 D17 D18
Proxecto	O proxecto final consistirá na presentación dunha unidade didáctica interdisciplinar. Presentarase o día que se acorde coa profesora.	40	A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4 B10 B11 B12	C57 C58	D1 D2 D6 D7 D8 D14 D15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na avaliación continúa é necesario sacar un 5 no exame e na unidade didáctica (UDI) para poder sumarse a nota dos diferentes apartados. Para poder optar a esta avaliación é necesario ter una asistencia superior o 80%.

Para a avaliación global, será necesario realizar dúas probas, un examen e presentar una UDI. En ambas probas debe alcanzarse un 5 sobre 10 para superar a materia.

As persoas non asistentes deberán realizar os exercicios propostos en clase en coordinación coa profesora da materia.

En caso de non ter superada a materia en primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Só gardarase a nota da parte aprobada para a segunda convocatoria do mesmo curso académico.

Para a convocatoria extraordinaria realizarase un exame cuxo valor é o 100% da nota.

As datas dos exames poderanse consultar na páxina web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte na seguinte ligazón:

<http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

DÍEZ NAVARRO, M.C., **Proyectando otra escuela. Trabajando por Proyectos en la Educación Infantil**, De la Torre, 1996

Gil, P., **Metodología de la Educación Física en Educación Infantil**, Wanceulen, 2004

IBÁÑEZ SANDÍN, C., **El proyecto de educación infantil y su práctica en el aula**, La Muralla, 1992

LÓPEZ PASTOR, VM. (Coord.), **La educación Física en educación infantil: una propuesta y algunas experiencias**, Miño y Dávila, 2007

VARIOS, **La educación física desde una perspectiva interdisciplinar**, Graó, 2003

ZABALA, A., **Enfoque globalizador y pensamiento complejo: una respuesta para la comprensión e intervención en la realidad**, Graó, 1999

Bibliografía Complementaria

Alvariñas-Villaverde, M., Pino-Juste, M. y Portela-Pino, I., **Neuroeducación o las nuevas coordenadas del éxito educativo. En M. A. Santos, A. Valle y M. Lorenzo (Eds.). Éxito Educativo: Claves de Construcción y Desarrollo (pp. 151-172)**, Tirant lo Blanch., 2019

Fernández March, A., **Metodologías activas para la formación de competencias**, Educatio siglo XXI, 24, 35-56., 2006

Pino-Juste, M., **Principios y estrategias metodológicas en el diseño de programas educativos en el ámbito escolar. En A. Carneiro y A. Díaz. Avances en ciencias de la educación y del desarrollo (pp. 90-96)**, Asociación Española de Psicología Conductual., 2018

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Actividade física e diversidade na educación infantil/P02G110V01929

Xogo na educación infantil/P02G110V01912

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Seguridade e hábitos saudables a través da educación física/P02G110V01925

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Desenvolvemento motor/P02G110V01202

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102

Actividade física e diversidade na educación infantil/P02G110V01929

DATOS IDENTIFICATIVOS**Coñecemento da contorna a través da actividade física na escola**

Materia	Coñecemento da contorna a través da actividade física na escola			
Código	P02G120V01942			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Pazos Couto, Jose Maria			
Profesorado	Pazos Couto, Jose Maria			
Correo-e	chema3@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia o alumnado adquirirá unha serie de competencias e coñecementos para experimentar a contorna a través do seu corpo en movemento en diferentes actividades físicas, promovéndose un entendemento integral e respecto cara ao medio físico e natural.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
C58	Coñecer o currículo escolar da educación física
C59	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola
C60	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar

D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Coñecer estratexias motrices para desenvolver as nocións espaciais.	A1	B2	C57	D1
	A2		C60	D8
	A3		C61	D15
	A5			D16
2. Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural mediante actividades físicas exploratorias.	A2	B2	C61	D1
	A4	B4		D12
		B5		D14
		B8		D22
		B10		
		B12		
3. Saber utilizar o xogo como recurso didáctico para a exploración e coñecemento da contorna, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	A1	B1	C57	D1
	A2	B5	C58	D7
	A4	B11	C60	D8
		B12	C61	D9
				D12
				D14
				D17
				D19
				D22
4. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices en diferentes contornas.	A5	B4	C58	D1
		B5	C59	D8
		B10	C60	D15
				D16
5. Deseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices en contornas diferentes ao habitual.	A3	B1	C58	D1
		B2	C60	D10
			C61	D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D19
				D22
6. Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e o respecto ás normas de convivencia nos seus alumnos.	A1	B4	C58	D1
	A2	B5	C61	D2
	A3	B8		D6
	A4	B10		D7
	A5	B11		D12
		B12		D14
				D18
				D19
				D21
7. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices en diferentes contornas así como os beneficios que teñen sobre a saúde.	A3	B2	C58	D1
	A4	B8	C59	D14
		B11	C60	D15
8. Ser capaz de promover os comportamentos respetuosos co medio natural, social e cultural.				D10
				D12
				D14
				D19
				D22

Contidos

Tema

Bloque 1. A contorna próxima e as súas implicacións na motricidade.	- A contorna próxima e as súas implicacións na motricidade. - O coñecemento da contorna a través da actividade física no deseño curricular.
Bloque 2. Posibilidades de uso motriz dos espazos, instalacións e medio próximos.	- Achegamento aos espazos e instalacións para a práctica física no medio urbano e natural: parques, zonas recreativas, sendeiros[] - Actividades físicas na contorna: aspectos educativos, organizativos e legais.
Bloque 3. Coñecemento dos grupos sociais da contorna e respecto aos mesmos mediante o xogo.	- As posibilidades motrices, lúdicas e de interacción social das actividades físicas na contorna.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	10.5	20.5
Presentación	6	6	12
Aprendizaxe colaborativa	6.5	26	32.5
Debate	10	15	25
Prácticas de campo	20	40	60

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver. Sesións nas que se procurará a maior interactividade e participación do alumnado.
Presentación	Exposicións e discusión dos proxectos e outras temáticas de interese.
Aprendizaxe colaborativa	Grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes e o profesorado. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente, etc.
Prácticas de campo	Unificación de actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo en espazos especializados, xunto con actividades que teñen como obxectivo estudar obxectos ou fenómenos da natureza, da produción ou da sociedade.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Farase un seguimento persoalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC. Contémpanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia).
Debate	Farase un seguimento persoalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC. Contémpanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia).
Prácticas de campo	Farase un seguimento persoalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC. Contémpanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia).
Lección maxistral	Farase un seguimento persoalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC. Contémpanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia).
Aprendizaxe colaborativa	Farase un seguimento persoalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC. Contémpanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia).

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Lección maxistral	Realización de exercicios de aula sobre os contidos do programa.	5	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4 B5 B8 B10 B11 B12	C57 C58 C61	D1 D6 D7 D9 D12 D14 D15 D16 D18 D22
Presentación	Presentación en clase dos proxectos educativos ou traballos monográficos de interese na programación.	15	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4 B5 B8 B11 B12	C60 C61	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D10 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D21 D22
Aprendizaxe colaborativa	Deseño de proxecto grupal e realización de memoria escrita en pequenos grupos.	25	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B4 B5 B8 B10 B12	C58 C59 C60 C61	D1 D2 D7 D8 D9 D10 D12 D14 D15 D17 D18 D19 D21 D22
Debate	Participación nas charlas abertas entre o grupo de estudantes e o profesorado, preparación de dossier sobre lecturas videos-casos propostos.	15	A1 A2 A3 A4	B1 B5 B8 B10 B12	C57 C58 C59 C61	D1 D6 D7 D8 D9 D12 D14 D15 D17 D18 D19 D21
Prácticas de campo	Preparación e execución de actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia en espazos especializados e no exterior das instalacións.	40	A1 A2 A4 A5	B1 B2 B4 B5 B8 B10	C58 C59 C60 C61	D2 D7 D8 D9 D12 D14 D15 D17 D18 D19 D21 D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

TODO O ALUMNADO, ASISTA OU NON ÁS AULAS, TEN DEREITO A SER AVALIADO (MEDIANTE UN EXAME OU NO MODO EN QUE ESTABLEZA A GUÍA DOCENTE).

a) **Para superar a asignatura mediante AVALIACION CONTINUA en 1ª convocatoria, é preciso asistir regularmente, obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados de avaliación, manter un comportamento correcto e participativo durante as sesións presenciais.** A cualificación final será o sumatorio porcentual de todas as cualificacións parciais. No caso de alumnado non asistente (que supere o 80% de faltas de asistencia), a **AVALIACIÓN GLOBAL** establece a entrega dun monográfico (20%) e a realización de dúas probas presenciais (40% teórica, 40% práctica) na data do exame de xuño, relacionadas cos contidos teóricos e prácticos desenvolvidos na aula, debendo obter alomenos 5 puntos.

b) De non ter superada a materia en primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Para superar a asignatura en **2ª convocatoria** (xullo), o alumnado poderá optar por acollerse **ás mesmas condicións** da **AVALIACIÓN GLOBAL** de xuño, na data de exame correspondente.

As datas de exames pódense consultar na web da facultade no <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gil Madrona, P. et al, **Unidades didácticas de educación física para educación infantil, 3-6 años. Vol. III, 1ª**, Wanceulen, 2009

Rigal, R., **Educación motriz y educación psicomotriz en preescolar y primaria: acciones motrices y primeros aprendizajes**, 1ª, Inde, 2006

Ruiz, F., **Desarrollo de la motricidad a través del juego: materiales convencionales**, 1ª, Gymnos, 2001

Bibliografía Complementaria

Guillén, R., Lapetra, S. & Casterad, J., **Actividades en la naturaleza**, 1ª, Inde, 2000

Cree, J. & Robb, M., **The essential guide to forest school and nature pedagogy**, 1ª, Routledge, 2021

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/P02G110V01503

A educación física como medio de interdisciplinaridade/P02G110V01921

Seguridade e hábitos saudables a través da educación física/P02G110V01925

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Desenvolvemento motor/P02G110V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS**Seguridade e hábitos saudables a través da educación física**

Materia	Seguridade e hábitos saudables a través da educación física			
Código	P02G120V01943			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Ayan Perez, Carlos Luis			
Profesorado	Ayan Perez, Carlos Luis			
Correo-e	cayan@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia de carácter teórico-práctico na que o alumnado de Educación Primaria cursa unha especialización conxunta co alumnado de Educación Infantil, sobre temas relativos á seguridade e a saúde, sempre baixo o contexto da Educación Física			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
C58	Coñecer o currículo escolar da educación física
C59	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola
C60	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo

D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber promove-la adquisición de hábitos en torno á autonomía.	A1 A2 A3	B2 B8 B12	C57 C60	D6 D8 D14 D15 D21 D22
Coñecer os principios básicos un desenvolvemento e comportamento saudable	A3 A5	B1 B5 B8 B12	C57 C58 C60	D1 D2 D7 D9 D14 D15
Ser capaz de crear, seleccionar e avaliar tarefas físico-motoras e materiais curriculares seguros, destinados a promover a aprendizaxe a través de actividades con sentido para o alumnado destas idades.	A1 A3 A4	B1 B4 B10 B11	C57 C59 C60	D7 D10 D14 D17 D18 D19
Deseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motoras seguras e saudables.	A2 A3 A5	B2 B4 B8 B10	C57 C60	D1 D7 D14 D15 D22
Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e o respecto ás normas nas prácticas físicas e na convivencia nos seus alumnos.	A1 A5	B4 B10 B12	C58 C61	D8 D14 D15 D16 D17 D19
Detectar situacións de falta de benestar do neno ou a nena que sexan incompatibles co seu desenvolvemento e promover a súa mellora no ámbito da seguridade, autoprotección e da saúde.	A1 A2 A3	B2 B8 B10 B12	C57 C59	D1 D8 D14 D15 D18 D22

Contidos

Tema	
Establécense 7 grandes bloques, que serán referentes para os respectivos temas. A súa relación establécese identificando o seu número entre paréntesis, ao final do título de cada tema.	1. BLOQUE 1.- Práctica de hábitos saudables na actividade física infantil: Hixiene corporal, alimentación, descanso e educación postural. 2. BLOQUE 2.- Valoración axustada dos factores de risco, adopción de comportamentos de prevención e seguridade en situacións habituais, actitude de tranquilidade e colaboración en situacións de enfermidade e de pequenos accidentes na actividade física infantil. 3. BLOQUE 3.- Utilización segura de espazos deportivos, elementos e obxectos. 4. BLOQUE 4.- A cadea de supervivencia e o soporte vital básico na actividade física infantil. 5. BLOQUE 5.- Primeiros axudas básicas. 6. BLOQUE 6.- Actividades de ensino/aprendizaxe vinculadas á saúde e a a prevención de accidentes na actividade física infantil. 7. BLOQUE 7.- Estratexias didácticas para o ensino/aprendizaxe da saúde, a autoprotección e a prevención de accidentes na actividade física infantil.

1. A educación física saudable (B1).	1.1. A educación física saudable: marco conceptual e contextual 1.2. A condición física saudable
2. Consideracións para unha práctica segura na educación física (B2;B3).	2.1. Recursos materiais seguros para a práctica de educación física. 2.2. Educación física e patoloxías infantís.
3. Os primeiros auxilios (B4;B5;B6).	3.1. Primeiros auxilios básicos. 3.2. A cadea de supervivencia.
4. Educación postural e educación física (B1;B6;B7).	4.1. Biomecánica Articular. 4.2. A ergonomía na educación física.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	27	43.5	70.5
Lección maxistral	22.5	35.75	58.25
Seminario	0	15	15
Exame de preguntas obxectivas	1	1	2
Traballo	1	1	2
Presentación	1	1.25	2.25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades expositivas do profesor e o estudante. Resolución de exercicios no aula/laboratorio baixo a dirección do profesor.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Seminario	Tutorías obrigatorias individualmente ou en pequeno grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Actividades de petición voluntaria a desenrolar no despacho 230 en horario de tutoría adicadas a supervisar o traballo a realizar. Contémplase a posibilidade de empregar o correo electrónico e o despacho virtual como medios telemáticos que faciliten a atención personalizada do alumnado.
Prácticas de laboratorio	Sesións desenroladas no aula e no pavillón deportivo na que se porán en práctica os contidos relacionados coa materia.
Lección maxistral	Sesións teóricas desenroladas no aula co apoio das novas tecnoloxías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía. Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables. Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e o respecto ás normas nas prácticas físicas e na convivencia nos seus alumnos. Detectar situacións de falta de benestar do neno ou a nena que sexan incompatibles co seu desenvolvemento e promover a súa mellora no ámbito da seguridade, autoprotección e da saúde.	40	A1 B1 C57 D1 A2 B2 C58 D2 A3 B4 C59 D6 A5 B5 C60 D7 B8 C61 D8 B10 D9 B12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D21 D22
Traballo	Ser capaz de crear, seleccionar e avaliar tarefas físico-motoras e materiais curriculares seguros, destinados a promover a aprendizaxe a través de actividades con sentido para o alumnado destas idades.	40	A1 B1 C57 D7 A2 B2 C59 D10 A3 B4 C60 D14 A4 B8 D15 A5 B10 D17 B11 D18 D19 D22

Presentación	Diseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motoras seguras e saudables	20	A1 B1 C57 D8 A2 B2 C59 D10 A3 B4 C60 D14 A4 B8 D15 A5 B10 D17 B11 D18 D19 D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación dividirase en dous grandes grupos ou modalidades: metodoloxías de avaliación continua e metodoloxías de avaliación global.

Na avaliación continua, o alumnado deberá realizar unha exposición (20%), un traballo práctico (40%) e un exame teórico (40%). A cualificación final será a suma aritmética das puntuacións obtidas en cada unha das tres actividades.

Na avaliación global, o alumnado deberá realizar un traballo práctico (30%) e un exame teórico (70%). Para superar a materia é necesario obter, como mínimo, unha puntuación de 1,5 puntos sobre 3 posibles na exposición e 3,5 puntos sobre 7 posibles no exame. A nota final será a suma aritmética de ambas as partes sempre que sexan superadas.

O alumnado que, cursando o sistema de avaliación continua ou o sistema de avaliación global, non o superase, deberá ser examinado na convocatoria de xullo para aquelas actividades nas que non acadase unha nota igual ou superior ao 50%.

As datas e horarios de exames poderanse localizar no link de Organización Académica "<http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?ide=60,0,0,1,0,0>", na web da Facultade

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cruz Roja Española, **Manual de Primeros Auxilios**, Primera, Cinco Tintas, 2016

Delgado, M., Garzón, M., y Fernández, A., **Entrenamiento físico-deportivo y alimentación : de la infancia a la edad adulta**, Tercera, Paidotribo, 2007

Delgado, M., y Tercedor, P., **Estrategias de intervención en educación para la salud desde la educación física**, Primera, Inde, 2002

Herrador, J., **Riesgos laborales en Educación Física: prevención de accidentes**, Primera, Alcalá, 2013

Kapandji, J., **Fisiología Articular, Tomo II**, Sexta, Panamericana, 2012

Rodríguez, P., **Educación Física y Salud en Primaria. Hacia una educación corporal significativa y autónoma**, Primera, Inde, 2006

Bibliografía Complementaria

Gudrun, F., **Esfuerzo físico y entrenamiento en niños y jóvenes**, Primera, Paidotribo, 2003

Katch, V., McArdle, W., y Katch, F., **Fisiología del Ejercicio.**, Cuarta, Panamericana, 2015

López, P., **Ejercicios desaconsejados en la actividad física: detección y alternativas.**, Tercera, Inde, 2008

Meredith, M., y Well, G., **Fitnessgram/Activitygram test administration manual**, Primera, Human Kinetics, 2005

Miñarro, P., **Mitos y falsas creencias en la práctica deportiva**, Primera, Inde, 2002

Urgell, M. (coord.), **Libro blando de la nutrición infantil en España**, Primera, Universidad de Zaragoza, 2015

Ramos, S., **Entrenamiento de la condición física. Teoría y Metodología**, Primera, Kinesis, 2004

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación física e a súa didáctica na educación primaria/P02G120V01601

Actividade física e diversidade na escola/P02G120V01945

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

A educación física como medio de interdisciplinaridade/P02G120V01941

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria/P02G120V01301

Outros comentarios

Considérase imprescindible a asistencia ás clases prácticas como modo de consolidar os contidos expostos nas sesións teóricas así como de mellorar a formación do alumno.